

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 00 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 00 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Stev. 15.

V Ljubljani, dne 9 aprila 1908.

Leto XXI

Naše vojaške zahteve.

Vojaški nabori bi se imeli pri nas že vršiti. Da se še ne, je vzrok vlada, ki državnega zbora tako dolgo ni sklicala. Stvar je gotovo nujna za mladeniče in starše. Vsak bi že rad vedel, ali pojde jeseni nositi puško ali ne. Sedaj je primeroma še malo dela, zato čas za nabore, kar pozneje, ko se začne delo na polju, ne bo. Zato je naš poslanec Pogačnik, ki je načelnik brambnega odseka, takoj v prvi seji državnega zbora minuli četrtek vložil pd vseh strank podpisan nujni predlog, naj se dovolijo vladi vojaški novinci za tekoče leto. Lepo je povedal, kaj ga je napotilo, da to nujno predlaga. Ako zbornica ne dovoli novincev, dovoli si jih vlada s pomočjo paragrafa 14. sama, a mi izgubimo priliko in se sami odrečemo dolžnosti povedati vse tisto, kar imamo na srcu glede vojaštva, in naštejemo želje, ki jih imajo v tem oziru naši kmečki volivci. Gre se za 59.024 mož za skupno armado in 14.500 mož za deželno brambo.

Ob tej priliki je v imenu slovenskih kmečkih poslancev poslanec Demšar v jedrnatem govoru ob splošnem zanimanju in odobravanju tovarišev navajal vse želje in zahteve, ki jih imamo glede vojaštva.

Tu priobčujemo njegov govor:

Oglasil sem se k besedi, da ob vprašanju, ki tako težko zadeva delavske stanove, pred vsem kmečki stan, pojasnim naše stališče. Živimo v času splošno naraščajočega strahu pred vojaščino. Zahteve vojaštva, naj se jih še tako branimo, so vedno večje. S predlogo, ki je sedaj v razpravi, je prišla v zbornico predloga, ki zahteva večje število vojakov. Resnica je, da delavski stanovi silno trpe pod težo vojaškega bremena, in da se teh bremen vse otresa in brani, ne samo tisti, ki morajo v vojaško suknjo, ampak tudi njihovi očetje. Kmet je odgojil sina za stan, v katerem se

je sam postaral, in mu je vcepil ljubezen do rodne zemlje, zato ne more svojega sina brez skrbi izročiti kosarni, ker čuti, da bo ljubljani sin to, kar ga je naučil in mu vcepil, v dveh, treh letih bivanja v kosarni večinoma vse izgubil.

Ondi ne izgine često samo ljubezen do kmečkega stanu, do rodne zemlje, ampak po navadi tudi verski čut, pridnost in druge dobre lastnosti. Največ jih tovaršija izpridi. Kaj si morejo misliti starši o vojaški službi, ko čitajo skoro vsak teden o samoumorih vojakov in dezertacijah. Ko bi imel kmetovalec količjak upanja, da bo sin pri vojakih za svoj stan kaj pridobil, bi mirneje izročil svojega sina; ker pa ne more pričakovati družega kakor novih bremen — saj vem, da gorje vojaku, ki ne vživa podpore od doma — gleda z nezanimanjem v dobo, ko bo sin pri vojakih. Največ strahu izvira iz preslabega ravnanja z vojaki. Dasi beremo v § 17. I. dela službovnika za c. in kr. vojno lepe odstavke o ravnanju s podložniki, vendar leto za letom čitamo o vojaških samomorilcih in beguncih, čemur je največkrat krivo slabo nečloveško ravnanje z vojaki, zlasti z novinci. Sinovi delavskih stanov, ki so sicer vajeni sitnosti in težav, niso v stanu prenašati neumnega sekiranja pri vojakih. Včasih izda c. in kr. vojno ministvo ukaze zavoljo slabega ravnanja z vojaštvom, toda ti ukazi so doslej bore malo pomagali. Ti ukazi so dosegli zato tako malo uspeha, ker mučijo vojake na tak način, da jim skoraj ne more priti blizu. Tako mučenje je tem opasnejše, ker jim ukazi ministra ne morejo do živega, in ravno to spravi marsikaterega vojaka v skrajno obupnost. Taka mučenja, ki so znana vojakom pod imenom »aufmišanje«, so v armadi silno vkoreninjena. Podčastnik dobro ve, kaj mora storiti, ko mu veli častnik, da naj ljudi malo »aufmiša«. Zdi se, da ima to zoprno sekiranje začetek že v

kadetnih šolah, odkoder pride že precej oficirskih kandidatov, ki ne poznajo ali nečejo poznati § 17. I. dela službovnika, pač so pa prinesli seboj neko nepopisno oholost, ki dela nepremostljiv prepad med moštvom in častniki. V službovniku je sicer pisano, da morajo predstojniki zaslišati upravičene prošnje in pritožbe svojih podložnih, ali kaj to pomaga, ko se vojak izven predpisanega službenega pota svojemu poveljniku niti pritožiti ne more. Za vsako pritožbo in prošnjo mora iti po službenem potu k raportu. Kakor je pa znano, vojak vse lestve službenega pota nikdar ne prekorači, ker se mu že navadno prvi klin te lestve zlomi pod nogami.

Prvi predpostavljani, ki se mu vojak javi za pritožbo, ga zmeša tako, da ne misli nadalje na pritožbo. Prošnje ali pritožbe se navadno v kalu zatro. Psovke, s katerimi se obsipajo tudi ubogljivi vojaki, ne delajo vojaštvu nikake časti. O teh ne bom veliko govoril, ker so nekateri predgovorniki že to omenili in kdor je bil vojak, jih je sam slišal. O tem se je izrekel odsluženi podčastnik sledeče: »Če bi Njih Veličanstvo slišalo psovke, ki padajo na njihove vojake, bi si napravilo žalostno sodbo o svoji armadi.« O tem sem se jaz pred več leti sam prepričal in tudi še danes slišim o sekiranju in psovkah pri vojakih. Govoril sem pretečeno poletje z nekim vojakom nemškega 27. pešpolka, ki je v Ljubljani. Ta mi je povedal, da se pri njihovem polku že dalj časa dosti lepo postopa z vojaki, toda pri bataljonu 17. pešpolka jih precej sekirajo. Vprašal bi, ali ne velja za vse vojake isti službovnik. Da je pri eni stotnji dobro, pri drugi slabo, to je večkrat odvisno od dobre volje častnikov. Najbolj krivično je sekiranje pri novincih. Znano je, da je čas za izučbo novincev zelo kratko odmerjen, zlasti za Nenemce. Vojak se mora pri ekserciranju učiti nemških povelj, po nemško imen predpostavljanih,

stopenj šaržev, signalov, imen raznih stvari in tudi toliko, da se na pol nemško javi. Tega in vsega, kar je potreba za vojaško službo, se mora v osmih tednih naučiti. Zato se vse vrši v naglici in razburjenosti. Vpije in zabavlja se od zore do mraka, tako da se mora novinec zmešati. Podčastniki so od samega vpitja ozlovoljeni ter »aufmišajo«, če ne, so sami »aufmišani«. Zvečer se pa napove navadno za tiste, ki so se med dnevom kaj zmotili ali pa se težko učijo, posebno ekserciranje, navadno brez nadzorstva kakega častnika. Vojake dobi v roke kak surov podčastnik, ki ima to delo za kazen. Tudi ob nedeljah, ko drugi kristjani izvršujejo svoje verske dolžnosti, se v kosarnah pogosto vojaki sekirajo. V takih razmerah je čisto jasno, da imajo delavski stanovi, kateri so v Avstriji v večini, vojaščino za hudo breme. Z ozirom na to zastopniki teh stanov ne moremo dovoliti novincev, dovoliti tega krvnega davka, ne da bi stavili posebnih zahtev. Mi južni Slovani ne čutimo posebne potrebe hvaležnosti do države. Vendar pa dobro vemo, da smo ob času oboroženega miru z ozirom na naše oborožene sosedne takorekoč prisiljeni dovoliti krvni davek, da na drugi strani zopet več ne škodujemo našemu kmetijstvu. Če bi ne dobili novincev, pridržji vojaška oblast v aktivni službi dosedanje vojake dalj časa, ob času vojske bi pa stari rezervisti morali v vojsko. Mi pa tudi vemo, kako odgovornost prevzamemo z dovolitvijo novincev, zato je naša dolžnost delati na to, da se z vojaki ravna kot z možmi, ne kot s sužnji. Zato pravimo: Proč s kletim aufmišanjem iz armade, namesto tega človeško in dobrohotno ravnanje z vojaki! Častniški kandidatje naj se dobro oborožijo s § 17. vojaškega službovnika in naj ga rabijo vedno na podlagi ljubezni do bližnjega. Vežbanje novincev naj se vrši pod natančnim nadzorovanjem odgovornih častnikov: tako bodo ti pri novincih dobro spoznali značaj in razne druge njihove lastnosti, kar je potrebno, če hočejo izobraževalno vplivati nanje. Če se izvežbanje novincev dobro izvrši, potem se bode marsikaj v armadi obrnilo na bolje.

Če nastopamo proti slabemu ravnanju z vojaki, potem ne sme nihče reči, da smo zoper vsako disciplino. Mi vemo, da brez redu in zvestobe v spolnovanju dolžnosti ne more obstati nobena armada. Mi ravno zahtevamo dobro armado, ta se pa ne vzgoji s sekiranjem, ampak z dobrimi izgleidi. Narodni in verski čut treba varovati, ker sta potrebna v dobri armadi. Vnelje naj se stanu primerna vzgoja, zlasti za kmečke sinove. Kdor dve ali tri leta služil, se navadno odtuji domu. Zato se toliko kmečkih sinov po vojaški službi ne vrne domov, ampak ostanejo v raznih službah po mestih ali gredo na tuje. Nekateri se sramujejo službe na kmetih, ker jim ne ugaja več beseda kmet, ki se pri vojakih pogosto rabi za psovko. Da se to prepreči, naj Avstrija po vzgledu drugih držav voele v armadi prostovoljne kmetijske tečaje. Bral sem, da jih imajo v Belgiji že od leta 1890. V Italiji se je v 220 garnizijah udeleževalo leta 1906 kmečkih tečajev 45.000 vojakov. Ker se toliko povdarja

važnost kmetijstva, naj se tudi pri vojaki nekoliko goji. Po takih tečajih bo postala kosarna kmečkemu sinu drugi kmečki dom. Če se jih k temu navaia, bo kmalu raje sedel pri kmečkih tečajih, kakor pa po slabih krčmah, ki zelo škodujejo. Starši potem ne bodo toliko skrbeli zavoljo sinov, ker bodo videli, da čas ni izgubljen, ki ga sin preživi pri vojaki. Potrebni moči za predavanje o kmetijstvu bo lahko dobili.

Zelo važna za kmečko gospodarstvo bi bila dveletna vojaška služba, ker je tako pomanjkanje delavcev. Če se vojak v osmih tednih potrebnega nauči, čemu potem tri leta služiti. Kakor čujemo, se pa dveletna služba ne bo prav lahko izvedla, ker bo treba mnogo milijonov in vsako leto 30.000 novincev več kot sedaj. Po ti poti jo lahko tudi dolgo čakamo in je vprašanje, če ne pridemo z dežja pod kap. Jaz mislim, da imamo še drugih sredstev, da zadovoljimo prebivalstvo, to so pogosti dopusti. Če je treba za vzdrževanje staršev ali domače hiše in ob času žetve, naj se dovolijo dolgi dopusti. Za čas žetve naj se da tri mesece dopusta, ker sicer ne pomaga dosti. Dolgi dopusti bi nadomestili dveletno vojaško službo. Prihranki pri dopustnikih se lahko porabijo za zboljšanje plače in hrane službujočim in tako bodo obojni zadovoljni.

Na oprostitev od vaj pri kmetih naj se torej bolj ozira, vaja pri domobranci zadnje dve leti naj popolnoma odpade.

Kmetje se večkrat pritožujejo, da se jim pri velikih vajah poškodujejo pridelki in ne dobijo odškodnine. Res je škoda denarja in pridelkov, ker bi se to lahko drugače uredilo. Prebivalcem naj se natančno pove, kdaj bodo vaje in potem lahko sejejo take pridelke, da jih pred vajami domov spravijo. Ob času draginje živil se mora obgojati vsaka poškodba pridelkov. Iz gospodarskega stališča moramo priti-skati na to, da vojna oblast svoje potrebščine kupuje naravnost od kmetovalcev in obrtnikov. Ta pot je tudi za armado najboljša. Samo na to pa vojaška oblast ne sme gledati, da bi kmetom boljše blago cenejše plačevala, kakor špekulantom, sicer je videti, kakor bi raje od špekulantov kupovala.

Večkrat se je izrazila želja, da naj bi se stara vojaška obleka podarila dopustnikom ali revnim rezervistom, namesto da jo za par krajcarjev prodajajo raznim špekulantom. Marsikaj vojak, ki se mu lastna obleka v vojaškem skladišču pokvari ali mu je premahna, bi bil zadovoljen z vojaško obleko. Tudi revni rezervniki delavskega stanu bi bili hvaležni za tako obleko.

Tudi odškodovanje družin revnih rezervnikov, ki odidejo k vajam, je potrebna stvar. Tudi za to se bomo potegovali. Zahtevamo prosto vožnjo na železnicah za vojake, ki gredo v aktivno službo ali na vaje.

Hočemo močno armado, za katero bomo morali dovoliti novince. Dobro pa poznamo odgovornost, ki jo prevzemamo. Naša dolžnost je, da pogledamo tudi v vojašnico in zahtevamo, da se z našim vojakom lepo ravna, ker je to tudi za ar-

mado dobro. Ne v velikem številu novincev je moč vojske, ampak v zadovoljnem prebivalstvu, ker le tako prebivalstvo bo v resnem slučaju moglo uspešno braniti državo.

Političen pregled.

AVSTRIJA.

Politični obiski.

V nedeljo, dne 29. marca, je obiskal nemški kancler knez Bülow našega zunanega ministra Aehrenthala na Dunaju. Nekateri menijo, da nima ta obisk posebnega političnega pomena in da je Bülow le zato prišel na Dunaj, ker je prej enkrat naš zunanji minister njega obiskal. Toda bolj verjetno je, da so se pri tej priložnosti obravnavala med Avstrijo in Nemčijo važna mednarodna politična vprašanja, zlasti sta se pomenila voditelja naše in nemške zunanje politike o balkanskih zadevah. V nedeljo popoldne sta se posvetovala zelo dolgo, nato pa je priredil naš zunanji minister ob peti uri slavnosten obed. Zanimivo je, da se je isti dan mudil na Dunaju tudi ogrski ministrski predsednik Wekerle, ki je bil od cesarja sprejet in se je pozneje udeležil skupaj z avstrijskim ministrskim predsednikom Beckom obeda v čast Bülowu.

Državni zbor.

Dne 2. aprila se je zopet sešla poslanska zbornica, da zboruje do 11. t. mes. Dela je obilno, a časa malo. Zbornica mora v teh malo dneh dovoliti vladi vojaške novince, zvišati število deželnih brambovcev in skleniti zakon, s katerim se ustanovi novo ministrstvo za javna dela. Ker je pa časa tako malo in bi se utegnilo zgoditi, da vlada pred velikonočnimi prazniki ne dobi niti vojaških novincev, je bila prisiljena zahtevati jih z nujnim predlogom. Vladni predlog je utemeljeval naš poslanec Pogačnik kot načelnik brambenega odseka. — Posebne sitnosti bo imela vlada s svojim predlogom, naj ji zbornica dovoli, da zviša število deželnih brambovcev za 4920 novincev. Vlada sama dobro ve, da bo težko pridobiti poslance za predlog, ki pomenja državljanom novo breme. Zato je predložila obenem zakon, da se dajo družinam onih vojakov, ki morajo k vojaškimi vajam, državne podpore. Podpora bodo dobivale družine za vsak dan vojaških vaj, in sicer polovico običajnega dnevnega zaslužka, za zamude časa k vajam in od vaj, in tudi ves čas, ko bi vojak pri vajah obolel brez svoje krivde. Za te podpore je določenih na leto tri in pol milijona kron. Vlada pa hoče dovoliti te podpore in pa oprostiti obe zadnji vojaški vaji, ako parlament zviša število novincev za vojaško brambo. Torej kos sladkorja s pečinom.

Zavarovanje za starost.

Čenjeni bravci »Domoljuba« vedo, da namerja vlada predložiti zakon o zavarovanju za starost. Toda ta zakon se ozira

samo na delavce, male kmečke posestnike pa pozablja. Zato so se zbrali kmečki poslanci vseh narodnosti dne 2. aprila na Dunaju in so sklenili pod predsedstvom našega delavnega poslanca gospoda Povšeta, da se mora državni zakon o zavarovanju ozirati tudi na male posestnike in obrtnike. Kmečki poslanci sicer priznavajo, da mora država skrbeti za tovarniške in poljske delavce, toda pri tem ne sme zanemarjati malih posestnikov in obrtnikov, ki so ravno tako potrebni podpore kakor delavci. Če bi se pa vlada v svojem zakonskem načrtu ne ozirala na male posestnike, tedaj kmečki poslanci ne bodo mogli glasovati za njen predlog. — Pri tem posvetoivanju je bil navzoč tudi poljedelski minister dr. Ebenhoch, ki bi rad ustregel kmečkim poslancem, pa se ne sme zameriti vladi. Dejal je, da je zahteva poljedelskih poslancev upravičena, da se pa bo težko izvršila, ker je tak zakon veliko dražji. — Slednjič so poslanci pozvali vlado, naj razširi zavarovanje za starost tudi na male posestnike in obrtnike, ter poverili poslancu Povšetu nalogo, da izroči ta poziv notranjemu ministru.

Dunajske občinske volitve.

Pred kratkim so se vršile na Dunaju občinske volitve za prvi razred. V prvem in devetem okraju imajo svobodomiselnici svoje gnezdo, iz katerega jih krščanski socialci do sedaj še niso mogli pregnati. Zato niso postavili svojih kandidatov v teh dveh okrajih, v vseh drugih pa so sijajno zmagali. Tudi letošnje občinske volitve so dokaz, da glavno mesto naše lepe Avstrije je in ostane krščansko.

Nemški vladarji pri našem cesarju.

Letos obhaja naš sivolasi cesar šestdesetletnico svojega vladanja. Po celi državi, zlasti pa na Dunaju, se vse živahno giblje, da dostojno proslavi to redko slovesnost. Listi sedaj poročajo, da pride dne 10. junija tudi nemški cesar Viljem II. s skoro vsemi kralji in knezi nemške državne zveze na Dunaj čestitat našemu cesarju. Ta dogodek bo še povečal sijaj cesarjeve šestdesetletnice.

Listek.

Družina.

Novela. Spisal Ant. Erjavec.

(Konec.)

VI.

Nad mestom M... visi bela jutranja megla, z roso in hladom napojena. Po dolgih prečnih ulicah vrvi delavsko ljudstvo v tvornice, gospodarji odpirajo prodajalne, vozniki udarjajo z biči po suhih konjih, tutam se opoteče pijanec iz beznice — tako je mesto M... v jutru, ko se zlati žar nebeškega solnca zasveti na vzhodu in zatrepče zemlja v lepoti in mladosti. Skozi belo meglo vrve množice po svojem po-

klicu, da zaslužijo trdi kruh sebi in družinam: vse ulice so polne življenja in življenjskih skrbi, polne trpljenja in upanja, nad njimi pa visi megla in žalost dolgih dni.

Hiše, ki stoje ob strani, so velike in dolgočasne, z majhnimi stanovanji in dolgimi hodniki, z ozkimi vežami in temnimi stopnjicami . . .

Med temi hišami, bolj podobnimi ječam kakor družinskim stanovanjem, je hitela ob vzbujajočem se jutru ženska s kmečkim obrazom in krilom, — hitela na vso moč, ker je bilo že pozno, v tvornico koncem dolge ulice. Nikamor se ni ozrla, ni videla srečajočih oči, ni čutila šumnega življenja, ki se je pretakalo po ulici, kakor se pretaka kri po naših žilah. Hitela je nevdržno, da so se tutam zadevali delavski komolci ob njo; kri ji je plula v obraz. Obstala je hipoma — ura je udarila v zvoniku nekje — v tvornici je zažvižgala piščalka — za njo je zakričal moški glas:

»Barba! . . . Barba!«

Ženska se je okrenila pozorno, ko je začula svoje ime. Pijan človek se je opotekal za njo.

»Barba! . . . Barba!«

Barba je sklenila roke na prsih in bi bila skoraj omedlela.

»Matevž! Njen Matevž! Pijan je . . .«

Ni ji hotela beseda čez ustnice, v presenečenju trepetajoče. Molče mu je stopila nasproti in ga prišla za roko in zajokala od sreče. V pijane oči mu je pogledala živo in gorko, in ostro, tako ostro, da je Matevž povsile pogled in molčal.

Stala sta dolgo drug pri drugem, roko v roki, — in Matevž je čutil, da postaja trezen ob velikem razburjenju. Kri mu je valovila k srcu in polagoma se je pred njegovo dušo razgrinjala slika neskončne sreče, ki jo je občutil po tako dolgi ločitvi. Ena sama misel se mu je izvila iz prsi, polna očitajoče ljubezni:

»Barba — — zakaj mi nisi pisala pisma?«

Žena se je po teh besedah naslonila Matevžu na prsi in zaihtela. Mimo so hodili ljudje po ulici in ju gledali vprašujoče. Ali onadva jih nista videla; samo sebe in svojo srečo sta čutila ta trenotek.

»Nisem pisala?« dé Barba čez nekaj časa. »Stokrat sem ti pisala v začetku, pa nikoli nisi odgovoril na pismo.«

»Barba, ti? . . . pisala? . . . oo!« se je začudil Matevž in čudno pijano so se mu zasvetile oči.

»Nobeno pismo in nobena vest ni prišla od tebe, Matevž!« dé zopet Barba. »Pri Balantu sem zvedela tvoj naslov in ti pisala večkrat. Potem pa so sporočili Amerikanci, da si odšel daleč, kdovekam — — Pojdiva zdaj, Matevž — ljudje naju gledajo — — O, Matevž, moj mož!«

Stisnila mu je roko in šla sta nazaj po tisti dolgi ulici, mimo dolgočasnih hiš z nizkimi nadstropji in začrnelimi okni. Matevžu se je zdelo, da sanja, sanja v pijanosti razburljive sanje, kajti ni mogel verjeti vsega, kar se je zgodilo tako čudno in nepričakovano. Meglilo se mu je pred očmi, — srce pa mu je polnila nedoumljiva sreča.

Prišla sta v Barbino stanovanje, nizek sobo, podobno zaboju, in si pričela pripovedovati, kar jima je težilo srca. Njune misli in dogodki njenega življenja se niso vjemali; tičal je nekje voz, zamotan, da ga razvezati ni bilo mogoče. Mož je sumil ženo, da govori neresnico, in žena je čutila laž v moževih besedah.

»In vendar, saj sem pošiljala vsak dan na pošto — morala bi dobiti kdaj pismo! Vselej se ni izgubilo na pošti,« je povzela žena besedo.

»Čuj me, Barba, poslal sem ti tudi denar, težko prislužen denar — takoj prvi mesec, ko sem dobil službo.«

»Denar? — Dobila nisem ničesar,« dé žena in pogleda nezaupno možu v oči. »Ti si pijan; ne veš, kaj govoriš.«

»Dobro vem, Barba — streznil sem se popolnoma — in natanko razumem svoje besede. Trideset dolarjev sem ti poslal za prvo silo, nato sem se odpeljal daleč v notranjo deželo, kjer sem dobil službo. Pisal sem ti svoj naslov, priložil drugič petdeset dolarjev, a od tebe ni bilo nikakega odgovora — nikakega odgovora. Čakal sem na pismo mesec za mesecem, dan za dnevom, ali zaman. Barba —«

Nekdanji Košarjev gospodar je govoril razburjeno, svetile so se mu oči, čelo se mu je gubalo. Iz ust mu je še vedno dišal duh po žganju. Ob njegovi strani je slonela Barba jokajoča, misleča, da je mož pijan in ne ve, kaj govori. Matevž pa je nadaljeval:

»Barba, to me je bolelo, zelo bolelo, in strašne reči sem sumnil o tebi. Štefin je imel takorekoč v rokah najino hišo in posestvo — jaz pa sem poznal njegove nekdanje razmere do tebe. — O Barba, kaj je z najinim domom — naj je s Štefinom? Povej, govori! Kako si prišla semkaj v M . . . ? Govori, govori!«

Barba mu je pala v naročaj, jokajoča, in je še vedno bila prepričana, da je mož pijan, in so zlagane njegove besede. Kričnila je z očitanjem vprašujoča:

»Ti meni pisal? — Ti meni denarja poslal? — Lažnik!«

Matevž pa je dalje silil vanjo:

»Trezen sem, Barba! Govori; kaj je z domom, kaj je s Štefinom, kje imaš Katarinko? — — Barba, kje je Katarinka, hčerka?«

Žena se je dvignila po konci pred svojim možem in v solzah so ji bliščale oči.

»Kje je Katarinka?« je vprašala s povdarkom. »Utonila je v reki — in ti si kriv njene smrti, ti, ki si oče njen. Po tebi je koprnela — zakaj si jo zapustil in odšel v tujino?«

Matevž je poslušal, drhteč kot trepetlika. Žena pa mu je dalje pripovedovala, kako je Katarinka menjaje se z Alešem hodila na pošto povpraševat po pismu, kako je rastla njena blaznost in njeno hrepeneje po očetu, kako je izginila med grmom in bliskom in kako je bilo zaman vse poizvedovanje in iskanje po njej. Konečno je pristavila:

»In ti si vsega kriv, Matevž. Nisi poznal dolžnosti, ki si jih imel do družine — v bedo in nesrečo si nas pahnil, dom si zapravl — — Matevž, in vendar te ljubim,

kakor nekda! Hvaljen bodi Bog, da sva se našla, Matevž — moj mož . . .»

Med ženinim pripovedovanjem se je Matevžu nekaj zasvitalo v mislih. Trdo je prijel ženo za desnico, čez obraz mu je šinil smehljaj — kakor človeku, ki je uganil pametno misel, in vprašal je:

»Kdo je hodil vpraševat na pošto po pismih?«

»Aleš!«

»Barba, Aleš je Štefinov rodni sin — Štefin ima tu vmes svojo pregrešno roko. Ali je hodil Aleš kdaj k Štefinu v vas?«

Ženi so se zasvetile oči, ko je zaslišala jasne besede, kakor zarja zevajoče v mračno zgodbo njenega življenja.

»Hodil je, skoraj vsak dan k Štefinu.«

»Tako torej — Bog ga bo kaznoval!« je zarohnel Matevž. »Maščevati se je hotel nad teboj in menoj, in prestrelal po Alešu najina pisma, ugrabil moj denar — Štefin, oderuh!«

Žena je objela svojega moža od srčice. Dolgo, dolgo sta se pogovarjala tisti dan, povedala si toliko, toliko sladkih in grenkih besed.

Čez teden dni sta se vrnila v domovino.

Dokazalo se je pred sodnijo hudodelstvo Štefinovo in pri hišni preiskavi so našli v skrinji pisma, pisana z okorno roko Košarjevo. Štefin je moral v ječo.

Aleš, Štefinov sin, je doraščal, prišel v mesto in se ondi pobratil s cestnimi potepuhi.

Matevž in Barba sta si po pridnem delu in zaslužku pri drugih kmetih prihranila toliko, da sta kupila novi dom, kjer gospodarita skromno in srečno. Le včasih se v njuni duši prikrađe žalosten spomin, in tedaj dé Barba svojemu možu rahlo in očitajoče: »Pravzaprav si ti, Matevž, kriv najine nekdanje nesreče, ker si odšel po svetu in pustil našo družino osirotelo brez očeta.« In v takih trenotkih se oba zakonska spomnita blazne hčerke Katarinke, ki se raduje vekotrajne sreče visoko nad sinjim nebom, pri najboljšem Očetu in najbolj ljubeči Materi.

V Lurd!

4. Pred kopališčem.

Pod visokimi oboki desne arkade vodi cesta k obrežju Gava. Takoj na levi se vrste kopališča, kjer se kopljejo bolniki v čudežni vodi. Pred kopališčem so ograje, v katerih stojijo ljudje ter molijo za zdravje onih, ki se ravno kopljejo. Glasno odmevajo češčenamarije ob masabielskih pečinah, molitev kipi kvišku, silna in močna, da prodira oblake, udana in zaupna, kakor prošnja deteta. Mnogi razprostrejo široko svoje roke, oči imajo uprte kvišku, solze jim padajo na prsi, ves njihov obraz pa je kakor neprestana, nujna prošnja k nebeskemu Zdravniku. Zdi se, kakor bi bili pripravljani vztrajati tu do konca, vztrajati dokler da Boga skoro prisilijo, da usliši njih prošnjo. In če se zgodi, da se zdajci odpro vrata in stopi iz kopališča njihov tr-

peči, pomilovani, njihov ljubljani zdrav, brez opore: ker njegovi koraki so gotovi in njegova stopinja krepka, obraz mu žari sreče in iz oči mu seva hvaležnost, če se zgodi to, tedaj omahujejo njihove roke, njihov obraz okameni za hip, da je kakor izklesan marmor, v očeh pa se zasveti kakor rosa. Resnično, to je njihov prijatelj, morda brat, morda oče, ki je ležal dolgo vrsto let brez upanja; ni mu moglo pomagati več kako zemeljsko zdravilo, udano je čakal poslanke nebeske, rešiteljice smrti in — sedaj stoji tu pred njimi, močni so njegovi koraki kakor še nikdar v življenju, jasen njegov obraz, kakor nikoli v davni mladosti in v njegovih očeh je zaplamljen ogenj, kakor zažari v kresni noči daleč v gorah že pojemajoč plamen, nenadno in visoko. Čudo se je zgodilo tu, veliko čudo, kajti Bog je položil nanj svojo mogočno roko. Kakor bi bilo Gospodu Bogu žal, da je ustvaril naravne zakone, ki tirjajo trdo in neizprosno svojo pravico, ki gredo brezobzirno in neovirano svojo pot, ščiti v svoji brezmejni usmiljenosti revnega človeškega otroka, da gre naravna postava mimo njega, ne da bi zahtevala dolžno ji žrtev.

Iz ust presrečnih pa zazveni pesem, pristrčna in silna, kakor je zapel pesem Mojzes, kudo se je zgodilo tu, veliko čudo, kajti Bog je položil nanj svojo mogočno roko. Kakor bi bilo Gospodu Bogu žal, da je ustvaril naravne zakone, ki tirjajo trdo in neizprosno svojo pravico, ki gredo brezobzirno in neovirano svojo pot, ščiti v svoji brezmejni usmiljenosti revnega človeškega otroka, da gre naravna postava mimo njega, ne da bi zahtevala dolžno ji žrtev.

Moja duša povečuje Gospoda
in moj duh se raduje v Bogu, mojem
Zveličarju.

In vse ljudstvo se ozre tja h kopališču, nenavaden šum vstane v njem, kakor bi zašumeli topovi tam ob obrežju v močnem vetru in usta šepetajo skrivnostno besedo: miracle, miracle, čudež, čudež!

In glasnejše doni pesem, močnejše odmeva preko Gava tja po pirenejskih pobočjih:

Zakaj velike reči mi je storil On, ki
je mogočen:
in čigar ime je sveto.

Človeška srca čutijo, da je storil Gospod čudo med njimi, delo, ki je vidijo pred sabo a ga ne umevajo. Tedaj obide strah njihove duše, strah pred Onim, ki dela velike reči, obenem pa začutijo neskončno usmiljenje in ljubezen božjo, da kipe njihova srca v hvaležnosti in zaupanju:

In njegovo usmiljenje traja od roda
do roda
njim, ki se ga bojé.
Moč je izkazal s svojo roko,
razkropil je napuhnjene v misli njih
srca.

Mogočne je pahnil s prestola,
in povišal je ponižne,
Lačne je napolnil z dobrotami,
in bogate je pustil prazne.

5. Pred jamo.

Nekaj korakov naprej od kopališča se nahaja votlina. Ni velika in globoka, toliko da stoji v njej oltar in velik svečnik z mnogobrojnimi svečami. Stene so zgoraj črne in sajaste od obilnega dima, ki se dviga od neštevilnih sveč. Jama postaja proti vrhu vedno bolj plitva in preide počasi v navpično skalo, ki se dviga do temeljev bazilike. Glavni oltar bazilike stoji ravno nad votlino. Kip Brezmadežne stoji visoko v mali duplini, ki je kakor vdolbena v stenovotline. Nebeska miloba je razlila ponjnih licih, roke drži sklenjene, moder trak se ji vije krog pasu, na nogah ima zlate rože. Kip je narejen tako, kakor je opisovala Bernardka nebesko Kraljico. Dasi je umetniški, vendar deklica ni bila z njim zadovoljna. »Lepa je, toda ni taka, kakor ona. Oh ne, tak razloček je, kakor med zemljo in nebom,« tako je govorila. Trg pred jamo ni ravno obsežen, v ozadju teče Gav, tiho in mirno, struga se sveti v solčnih žarkih, ki se lomijo milijonkrat v modrih valovih.

Visoko je povzdignil govornik na prižnici, ki stoji pred jamo, svoj glas, in govoril prepričevalno in navdušeno, da so odmevale njegove besede ob Masabieli. Ljudje so stali okoli prižnice, bili so vglobljeni v govornikove besede in so sklonili svoje glave. Mlada žena ob leseni ograji je vzdihnila globoko, da se je ustrašila in se plašno ozrla kvišku ter zopet poveseila glavo. Izpod trepalnic so ji vrele solze in ji polzele po bledem licu. Morda so bile solze veselja in sreče: postalo je njeno srce mehko in vzplamtela je njena duša ljubezni in navdušenja, kakor vzplamtí človeška duša, kadar se pogovarja s svojim Bogom, morda v tih samoti, morda sredi kipeče pesmi, morebiti med silnim govorom, polnim plamtečega ognja. Znabiti pa so solze porojene iz bridke žalosti in globoke bolesti, morda izvirajo iz krvavečega srca, ki išče zdravila in tolažbe. Bog zna, kolikokrat so se rosile že te oči, koliko solz je že preteklo po teh bledih licih, da bi oklesale brazdo v trdem marmorju, a so bila trja človeška srca. Ni je bilo duše, ki bi umela njeno bol in utešila njene solze, ni ga bilo prijateljskega srca na celem širnem svetu, da bi mu potožila ter se razlokal in lažje bi ji bilo pri srcu. Samo nebeska Mati je še, ki umeva človeško bol. Tolažnica žalostnih, ki čuti z zemeljskimi otroki, kakor bi težilo in bolelo Njo samo. Ona je, ki vliva olja v krvaveče rane. Ona lajša bol in otira solze. Kajti svet, ki hrepeni in koprne po veselju in uživanju, sovraži žalost in bolest, zato pusti žalostne, da preminejo in pozablja jokajoče, da umrjejo. In neizmerno bi bilo bolesti na zemlji ter morje vročih solza na svetu, ko bi ne bilo Matere Odrešenikove, ki lije tolažbo v naša srca in daje upanja našim dušam. Le plakaj, uboga žena, kajti biserj so danes tvoje solze, biserj, kakor se ovijajo Brezmadežni okoli prstov, prošnje pristrčne in polne zaupanja so danes tvoje solze, prošnje, ki se dvigajo v nebeske višave in prodirajo oblake.

Obstal je govornik ter pokleknil. Češčenamarije so kipele kvišku, iz koprnečih

src so prihajale kakor prijeten vonj in kot dišeče kadilo. Vstal je včasih duhovnik na prižnici, obrnil se proti ljudstvu, pesem je zazvenela iz njegovih ust, močna in zapurna, in zapelo je ljudstvo, da je odmevalo ob Masabieli, donelo širom doline.

Bolniki so ležali v svojih vozičkih, upadli obrazi so bili uprti na kip Brezmadežne, blede ustne so se premikale v tihi molitvi. Poleg njih so stali strežniki, rožen venec se je ovijal njihovih prstov, popravili so včasih zgavljave bolniku ali mu podali robec. Pri vходу v jamo so se gnetli ljudje, da so prišli v duplino mimo oltarja na nasprotni strani zopet na prosto. Poljubljali so že gladko in svetlo skalo, nad katero se je prikazala Brezmadežna v nebeskem sijaju, potegnili so svoj rožen venec po tej pečini, knjižice, križe, svetinje.

Obmolnil je duhovnik, obmolnilo je ljudstvo, toda češčenamarije so prihajale še naprej tiho iz srčnih globin, ki ne preminejo v Lurdu na večne čase. Vzdihi so se čuli iz tišine, proseči in udani, kakor plamenčki v jami, ki vzplapolajo včasih visoko in goreče. Vroče je pripekalo solnce in se upiralo v skalovje, lahen vetrič je potegnil včasih preko Gava, da je zatrepetal bršljan nad jamo in zašumeli visoki topoli ob ozkem obrežju.

6. Bernardkina povest.

Znana je Bernardkina povest, znana po vsem svetu, znana tistim, ki jo poslušajo radi stotič, pa jim ni predolgočasna, nova se jim zdi, kakor bi je še ne slišali v svojem življenju, kakor bi se dogodila šele

včeraj; poslušajo jo natančno in pazljivo, kakor bi jim jo pripovedoval angel iz nebes. In kadar pridejo v povesti do trenutka, ko razprostre Brezmadežna svoje roke, da ji spodrsne rožni venec do komolcev in jih zopet sklene ter izpregovori večno skrivnostne besede: »Brezmadežno Spočetje sem,« tedaj se jim razširi srce v ljubezni in hvaležnosti in po licu jim priteče solza veselja in radosti. To se jim zgodi tudi, ko poslušajo stotič Bernardkino povest. Znana pa je tudi tistim Bernardkina povest, kateri so jo slišali večkrat, a je niso bili veseli, ker jim je vzbudila vest. In če jo slišijo stokrat, jo taje stokrat, zato ker je ne marajo.

Znana je Bernardkina povest vsem, a hočem jo pripovedovati še enkrat, ker se mi zdi, da bi ne opisal Lurda, ko bi ne povedal zgodbe, ki je naredila Lurd za Lurd.*)

Bilo je 11. februarja 1858. Tisti zimski dan so bile šle tri lurške deklice, Bernardka Subirú in še dve drugi nabirat suhega dračja v mestno okolico, na obrežje Gava.

Prišle so k masabielskemu skalam, nasproti votlini, ki se je nahajala ob strani gore. Ti trije otroci so zašli na prostor med Gavom in strugo nekega mlina, iz ka-

*) Sledeče sem povzel iz knjige Bertrin: Kritična razprava o lurških čudežih, največ dobesečno, a precej okrajšano. Zdi se mi tukaj potrebno opomniti, da bi moral vsak izobraženec, če hoče kaj vedeti in govoriti o Lurdu, gotovo prebrati vsaj I. zvezek tega krasnega dela. Ljudstvu bi bolj priporočal Laserjevo knjigo.

tere se je ravno pri votlini izlivala voda v Gav. Bernardka je imela nogavice, ostali obedve deklici sta bili bosí. Zato sta te dve lahko prebredli mlinski potok in sta prišli k jami ter šle od votline naprej ob obrežju nabirat dračja. Bernardka je bila sama in si sezuvala nogavice.

Naenkrat začuje Bernardka velik šum kakor piš viharja. Naglo se je ozrla na vse strani: nobena vejica se ni ganila na topolih obrežja. Mislila je torej, da se je zmotila in se je mirno sezuvala dalje. A skoro nato je začula isti šum.

Na drugi strani mlinske struge je raste v votlini divji rožen grm, ki se je majal kakor pod vplivom močnega vetra. Isti trenutek, ko je deklica to zapazila, se je iz skalne odprtine prikazal zlat oblak. V votlini pa se je prikazala ženska. Oblečena je bila v belo oblačilo, opasana s sinjim trakom, ki se je vil ob obleki navzdol skoro do stopal. Na glavi je imela bel pajčolan, na prstih stopal je nosila zlato rožo. V desnici je držala molek z belimi jagodami; zlata molkova verižica se je blesketala kakor roža na nogah.

»Bila je mlada in lepa,« je o prikazni rekla Bernardka, »lepša kakor vse, kar sem kdaj videla. Gledala me je, se mi smehljala ter mi kazala, naj se ji bližam brez strahu. Res se nisem več bala, kajti zdelo se mi je, da nisem vedela, kje sem bila.«

Kakor nevede je deklica vzela v roke molek in je pokleknila. Ko je bil rožni venec dokončan, je gospa stopila v votlino in zlati oblak je z njo vred izginil.

(Dalje prihodnjč.)

Razgled po domovini.

Goriški liberalci so mesto dr. Frankota izvolili za veleposestniške kurije za deželnega poslanca župana Savnika iz Bilj. — Po tej volitvi so liberalci popivali več dni po raznih gostilnah v Biljah. Priredili so pogreb, pri katerem so t. sili nekega 25-letnega fanta Frančekina po vasi. Oponašali so vse pogrebne obrede in jih nizkotno sramotili. To satansko početje, nad katerim so se zgražali vsi poštenjaki, ne more ostati brez zaslužene kazni.

Odlikovanja. Občinski odbor v Fari pri Kostelu je v svoji seji imenoval za častna občana č. g. Alojzija Češarek, župnika na Fari in g. Franca Jaklič, drž. in dež. poslanca v Dobropoljah za velike zasluge, ki sta jih pridobila oba gospoda.

Dunajski župan dr. Lueger se je peljal v torek 31. marca iz Lovrane skozi Ljubljano na Dunaj. Po vseh večjih mestih je krščansko ljudstvo pozdravljalo ljubljena Dunajčanov. V Ljubljani ga je v imenu dežele pozdravil dvorni svetnik in deželni glavar Šuklje ter državni poslanec in deželni odbornik dr. Ivan Susteršič. Pri tej priliki je povabil g. deželni glavar Šuklje dr. Luegerja, naj pride za par tednov v naše divne kraje na Gorenjsko, kjer ga bo naše dobro ljudstvo sprejelo z največjim veseljem.

Sramotilec goriških Slovencev — obsojen. Pred tednom je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen v 13 mesečno težko ječo radi hudodelstva goljufije in poneverbe agent Kolenc, ki je ob III. katol. shodu v Kolodvorskih ulicah v Ljubljani psoval in sramotil goriške

Slovence, ki so prihajali s kolodvora. »Narod« in »Soča« sta se tega čina veselila. Naj pove sta še sedaj, kaj se je pripetilo liberalcu.

Duhovniške spremembe na Stajerskem. Za župnika v Št. Bolfenku pri Bišu v Ternovcu je imenovan č. g. Jožef Vodošek, zdaj kaplan pri Sv. Pavlu pri Preboldu in bo dne 1. maja umeščen. — V Zalec pride za kaplana g. dr. Maksimilijan Vraber iz Vidma ob Savi, na Videm pa pride g. Leopold Kolenc s Sobote.

V Ljubljani prirede kmalu vse slovenske kmečke zveze iz vseh pokrajin skupno posvetovanje zaupnikov, da se zedinijo za skupno postopanje v gospodarskih in političnih rečeh v bližnji bodočnosti. Kmečka misel združuje kmete iz vseh slovenskih pokrajin na skupno delo. Laži in nepoštenosti prepustimo liberalcem, mi pa na skupno, resno delo.

Napad na duhovnika pred oltarjem. — V cerkvi sv. Justu je 31. marca zjutraj umobolni pastir Ivan Košanec napadel z nožem kaplana Ivana Marsicha, ko je isti po sv. maši stopal od oltarja v zakristijo. Ranil ga je v trebuh, da so se prikazala čreva. Duhovnika so že operirali ter je upati, da okreva. V cerkvi ob 7. uri je bilo le malo ljudi. Ko je duhovnik zapuščal oltar, vrže se napadalec nanj ter mu zasadi nož v spodnji del telesa. Cerkovnik je rešil duhovnika. Drugi ljudje so izvili napadalcu nož ter blaznežca obdržali, dokler niso prišli redarji. Napadalec je bil že v norišnici. Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, je rekel, da je hotel maščevati prestolonaslednika Ru-

dolfa. Ranjeni duhovnik je doma iz Kopra ter nima sovražnikov. Napadalec je 54 let star in doma iz kopske okolice. Napadalec Košanec je bil že v norišnici St. Daniele v Furlaniji. Da je prišel tje, pripisuje duhovščini, ki jo zbog tega sovraži. Tudi sedaj je rekel, da mu je žal, da ga ni zadel. Stanje ranjenega duhovnika, ki je pomožni katehet na ženskem liceju, je zadovoljivo. Škof je vnovič posvetil cskrunjeno cerkev.

Spremembe med tržaško duhovščino. Č. g. Jožef Volk gre iz Rižana v Dolino za duhovnega pomočnika. Č. g. Kazimir Mandič je izvoljen od ljudstva za župnika v Sovinjaku.

Naloga liberalnih učiteljev. Nedavno je nek francoski učitelj Aulard po imenu — pojasnil v listu »Letopis za mladino«, kaj je namen francoskih učiteljev, kateri so tudi našim liberalnim kričavcem med učitelstvom najvišji vzor. »Naloga naših učiteljev«, zapisal je imenovani Aulard, »je uničenje vere. Ne recimo več: Nočemo uničiti vere, temveč govorimo odkritosrčno: Mi hočemo vero razbiti.« Po tem geslu se ravna brezveski učitelji. V nekem najbolj razširjenem učiteljskem listu nemškem je brati: »Cerkev je sovražnica, ker podpira vsako trinoštvo.« Podobnih napadov na cerkev in duhovščino najdemo jako mnogo po liberalnih učiteljskih časopisih. Ni čuda, da se po pravici boje dobri stariši zaupati svoje otroke takemu učitelstvu.

Podgrajska dekleta pri Starem trgu pri Kočevju so brzojavno pozdravile novega g. deželnega glavarja. Deželni glavar je vrlim,

od liberalcev preganjenim dekletom poslal sledeči brzoljavni odgovor:

Psovali so: star je že sedemdeset,
V odgovor prispel je pozdrav deklet.
Za moje srce pomladanski cvet,
V njem polno brsti želji in nad,
Za Belokrajino čutim se mlad.
Živela, cvetela in ž njo Predgrad!

Okolu 30 slovenskih otrok zgorelo. Clevelandska »Nova Domovina« poroča iz Clevelanda: Kakor smo že poročali, je zgorela velika javna šola Lake View šola na Collamer cesti. V ognju je ostalo nad 160 šolskih otrok, med njimi tudi dosti slovenskih. Kolikor se je moglo dozdaj dognati, so izgubili ti-le rojaki svoje ljubljence: Iv. Zupan, hčeri Angelo in Marjeto; Urbančič, Josipino 7 let; Narinšek Kati 7 let; Mahnič, Josipino 9 let; Morela, Jerico 8 let; Jos. Opalok, Josipa in Josipino 10 ozir. 12 let; Gerbec, Emo 9 let; Sega, Marijo 11 let; Jak. Samsa, Tončka 11 let, Marijo 10 let, Rozalijo 9 let; Derac, Marijo 10 let in Fran 9 let; Ign. Perat, Francka in hčer Marija; Jak. Cimperman, Ivanka in Lojzko; Fr. Intihar, Franciško 9 let; Ivan Oblak, Ivana; Vidmar, dve hčerki; Golob, Antona; Heferle, dečka; John Škerl, Leopoldino; Rudolf Kern, dva otroka; Janez Kern, enega; Anton Zitnik, 11-letno hčerko. Otroke so izgubili tudi sledeči Hrvati: Popovič, deklico; Fr. Kapodja, Antona 11 let in Marijo 9 let; Janez Ghzorič, Ivana 14 let. Ker vlada zlasti med prizadetimi rojaki veliko razburjenje, je težko dobiti natančnih podatkov glede števila žrtev.

Z Dvora pri Žužemberku. Dne 27. marca so se v tukašnji občini vršile občinske volitve. Tako mirnih volitev gotovo že dolgo ni bilo na Dvoru. Ko smo došli na volišče in se ozirali po sovražniku, ga nismo nikjer našli. Volitve so se vršile popolno enoglasno. Liberalna stranka se je volitev zdržala. Le v prvem razredu je z dvema glasovoma hotela pokazati svoje življenje.

Iz Amerike je došel na Kranjsko župnik ameriških Slovencev č. g. Solnce. Udeležil se je v Ljubljani seje Rafaelove družbe za izseljence.

Umrla je v Šmihelu pri Novem mestu č. sestra Dominika Avsec, stara 33 let.

Na župnijo Velika dolina je prezentiran župnik č. g. Janez Gnjezda.

Za župana smledniške občine je zopet izvoljen občesposlovanji gospod Anton Burger, odločen in vesten pristaša Slovenske Ljudske Stranke. Osemindvajseto leto že načeluje obširni občini smledniški v splošno zadovoljnost. Za svoje zasluge je bil pred leti odlikovan z zaslužnim križcem. Ljudstvo pa mu je hvaležno za njegovo nesebično in požrtvovalno delovanje. Bog ga živi!

Zdravila so se podražila pred nekaj dnevi, ko je postala nova taksa pravomočna. Po novi taksi je dražjih 194 zdravil.

Novi vlaki na južni železnici. Južna železnica vpelje s 1. majem na progi St. Peter-Reka dva nova vlaka in sicer bode eden vozil v smeri St. Peter-Reka ob 1. uri 15 minut iz St. Petra in prihajal na Reko ob 2. uri 55 minut popoldne. Odhajal pa bo drugi iz Reke ob 12. uri 15 minut in prihajal na postajo St. Peter ob 3. uri 1 min. popoldne. Ta dva nova vlaka bosta imela v St. Petru zvezo z osonbima vlakoma št. 32 in 35. Izboljšanje osebnega prometa na progi Ljubljana-Trst na ta način, da bi vlaka št. 73 in 76, ki vozita sedaj med Ljubljano in Mariborom, vozila med Mariborom in Trstom, je južna železnica vsled podanih prošnji sicer vzela v pretres, vendar pa izjavila, da jih sedaj še radi obstoječih tehničnih težav ne more uvesti.

Strokovno društvo delavcev kranjske industrijske družbe se tudi na Koroškem, kjer ima družba na Bistrici veliko tovarno, lepo razvija. Do 200 zavednih mož in mladeničev šteje tamošnja podružnica. Zanje je bil v nedeljo 29. marca v Podsinji vasi shod, ki je pri njem gosp. dr. Krek ob sijajni udeležbi polasnjeval pomen in namene strokovnega društva. Tudi ta shod je pokazal, da imamo na Koroškem izredno inteligentno in značajno ljudstvo, ki mu je treba samo poduka in organizacije.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, na Grajskem trgu, ki je začela poslovati dne 7. marca, izborno prospera. V minolem mesecu, v prvih treh tednih poslovanja je imela črez 110.000 K prometa. Ker je posebno ob sobotah naval strank velik, bodo odslej v sobotah uradne ure od 8. do 12. ure dopodne; v sredo in četrtek ostanejo uradne ure od 9. do 12. ure dopoldne. Pojasnila se dajejo vak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Pes rešil gospodarju življenje. V Kostanjevici na Krasu zgodil se je dne 28. marca čuden slučaj. Kamnar A. Urdih, po domače Balič, je delal v precej globokem kamnolomu, ko zasliši, da cvili njegov pes. Nekaj časa poslušša, ko noče uboga žival prenehati in vedno bolj laja, gre pogledat, kaj se mu je pripetilo. In glej, uboga živalica se je vlovila v neki skopce. Ko Urdih reši ubogega psička, gre zopet na svoje delo. Ali kako se prestraši, ko zagleda, da je med tem padel debel kamen ravno na tisto mesto, kjer je prej on delal, in mu zasul vse orodje. Tako je le po čudnem naključju ušel gotovi smrti.

»Mladost« se imenuje novi list mladeniške organizacije. Prva številka, ki prinaša jako zanimive in podučne spise, je izšla minolo soboto. Priporočamo najtopleje novi list, ki prinaša tudi poročila naših telovadnih odsekov, katera je doslej prinašal »Domoljub«, a jih radi pomanjkanja prostora ne more več objavljati.

»Za otroka«. Ministrski predsednik baron Beck bo zdaj sestavil veliko komisijo, katere naloga bo, vlado pri osnovni in organizaciji jubilejske akcije za gmotno in нравno povzdigo mladine podpirati. V komisiji bo vsaka kronovina zastopana po dveh delegatih, vrh tega pa bodo nje člani strokovnjaki in druge vplivne osebe, na kojih dejansko sodelovanje treba najbolj računati. Deželni šefi bodo v sporazumu z dežel. odbori sporočili osrednji vladi svoje tozadevne predloge. Načrt je sledeči: Po krajih, kjer ni nič mladinskih oskrbovalnih zavodov, do jilišč, bolnic itd., se bodo novi ustanovili, že obstoječi pa dobe znatne podpore. Deželni šefi imajo osrednji vladi vse take že obstoječe zavode naznaniti.

Rafaelova družba v Ljubljani. Odbor slovenske podružnice Rafaelove družbe v Ljubljani se je v svoji predzadnji seji konstituiral sledeče: Predsednik dr. Vladislav Pegan, podpredsednik preč. g. dr. Iv. Janežič, tajnik M. Moškerc, urednik, blagajnik g. Alojzij Kocmur, odvetniški uradnik, in tajnikov namestnik g. Fran Kristan, uradnik »Vzajemno podpornega društva«, vsi v Ljubljani. Vsi dopisi tičoči se Rafaelove družbe naj se blagovoljno pošiljati na naslov predsednika g. dr. Vl. Pegana.

S Koroškega. 30. marca okoli kol 7. uri zvečer so opazili v Dravski dolini čudno nebo prikazen. Kake dve ure se je videla na nočnem nebu približno en meter široka obla žarkov, ki se je v daljnem loku pomikala. O prikazni še ni nobeden nič na jasnem, ker ni znano, kaj da bi bilo temu vzrok. Domnevalo se je, da je to svit kake repatice, pa žar le ni bil tak, kakor je pri repaticah. — Krščanska posredovalnica za službe in delo je začela po-

slovati v Celovcu, Benediktinski trg štev. 10. Posredovalnica je urejena po vzorcu dunajskega delavskega posredovalnega urada. Posredovalo se bode le pri onih, ki so udje kake krščanske delavske organizacije in sicer brezplačno. Delodajavci plačajo le vpisnino 60 v. Posredovalnica je ob delavnikih odprta od 8. do 9. ure dopoldne in od 3. do 5. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih je zaprta. To v pojasnilo, ako pridejo tudi naši delavci za delom v Celovec.

Ljubljanske somišljenike opozarjamo, naj pristopijo v »Krščansko socialno zvezo«, ki ima jako obširno knjižnico in lepo število članikov na razpolago. Udnina znaša za celo leto le 60 vinarjev.

Občinska Uprava se zove list, ki je glasilo »Kmečke županske zveze«. Ta list prinaša jako zanimive odgovore na razna vprašanja občin. Vsa županstva slovenska bi morala imeti ta list.

Za cerkvenike in organiste. Podporno društvo cerkvenikov in organistov naznanja tem potom vsled vednega povpraševanja, kako je s tem društvom, in sicer vsled tega, ker je bil meseca januarja t. l. v Ljubljani sklicar shod ozir. občni zbor pevovodij in organistov, h kateremu so bili povabljeni tudi cerkveniki. Pri omenjenem občnem zboru se je pa pokazalo, da se že obstoječe, leta 1906 ustanovljeno »Podporno društvo« nikakor ne more priklopiti k društvu, kakršno se je pokazalo, kajti poleg raznih drugih okoliščin je največja zapreka bila ta, ker je bila nastavljena previsoka članarina (12 K letno) in so gotovi gospodje vstrajali na stališču, da ne gre tako malo članarino (6 K) plačevati, kakor je določena pri »Podpornem društvu cerkvenikov in organistov«. V teku obstoja imenovanega društva se je pa pokazala potreba, da more članarina v takem društvu biti manjša. Znano je, da so cerkveniki in organisti zelo slabo plačani. Le malo je takih srečnih, da se nahajajo v takem položaju, da lahko tudi nekoliko več žrtvujejo v društvene namene. Sicer se mora pa gledati na to, da se društvenikom ne naklada previsokih društvenih bremen. Zato se je odbor »Podpornega društva cerkvenikov in organistov« postavil na stališče, da ostane pri svoji organizaciji. Toliko v pojasnilo tistim, ki so mislili, da je društvo prenehalo ali se pa novemu priklopilo. Kar se pa tiče društva samega, se bo pa o priliki prihodnjega občnega zbora meseca junija ali julija t. l. v Ljubljani natančneje poročalo. Samo toliko omenimo, da se namerava določiti še nižja članarina. Potrebni denar v svrhu podpor se mora pa dobiti na drug način. Po večkratnih odborovih posvetovanjih kako to doseči, smo se obrnili na razne veččake, ter smo dobili, posebno od strani preč. duhovščine več dobrih nasvetov, katere smo z veseljem sprejeli in sklenili se po njih ravnati. Naredili smo načrt in začeli s tozadevno stvarjo, ter je upati, da se že itak precej krepka društvena blagajna toliko okrepi, da se bodo lahko v kratkem času potrebnim društvenikom začele deliti podpore. Torej naj nobeden več ne pomišlja in takoj pristopi k podpornemu društvu, kajti le v močni organizaciji je pričakovati dobrih vspehov, posebno dandanes, ko že tek časa to zahteva. Tisti pa, ki so vpisani in še niso plačali članarine, naj pa takoj pošljejo svoje prispevke na »Podporno društvo cerkvenikov in organistov« s sedežem v Ljubljani. Društveni pozdrav! Odbor.

Županstva pozor! Ako se vsled uime odpiše posestnikom kake občine državni zemljiščni davek, odpadejo tudi občinske priklade na ta davek in utegne se zgoditi, da je občina popolnoma na suhem, ako se je veliko davka odpisalo. Tako se ravna sedaj vseskozi na

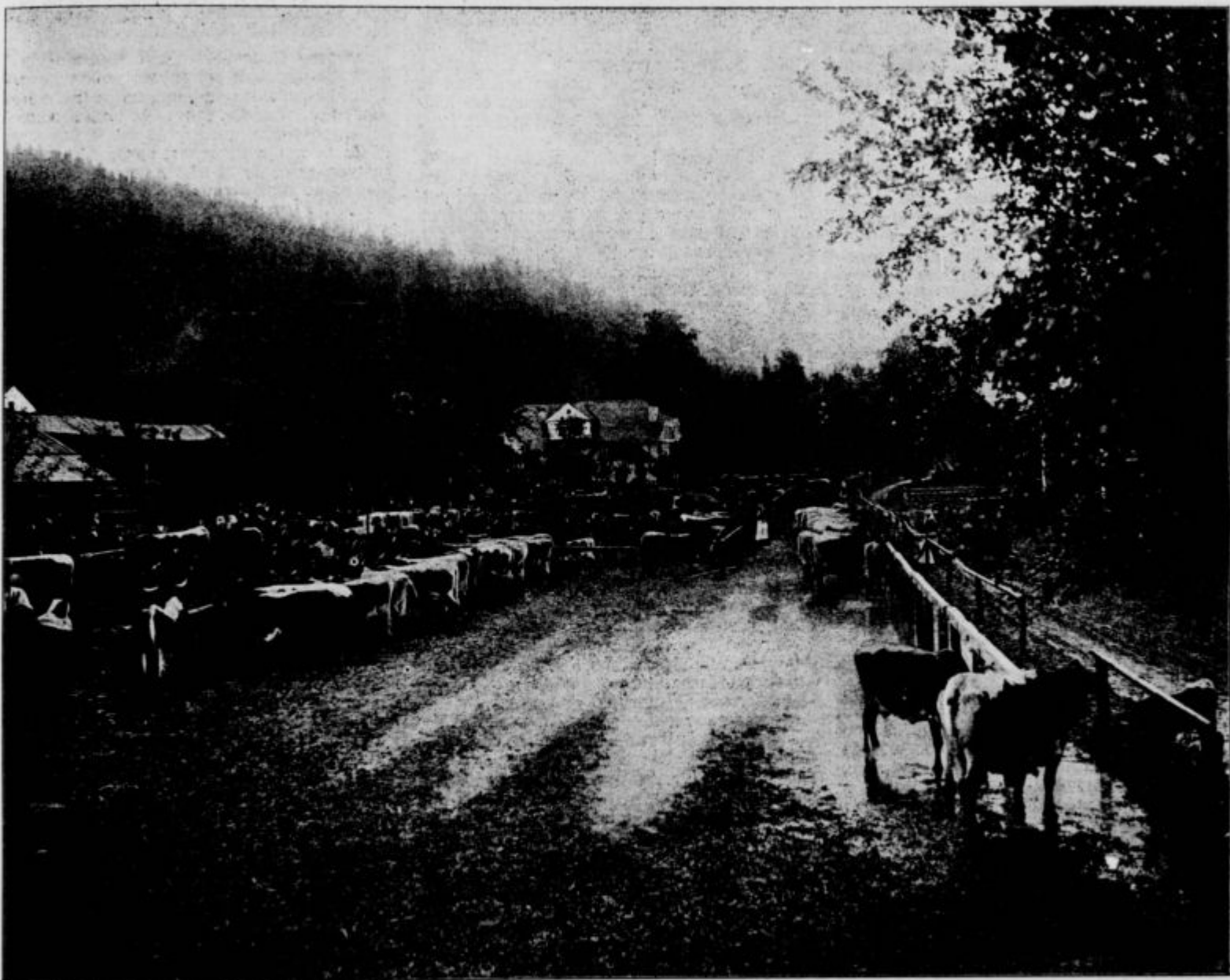
podlagi postave iz leta 1896. Zato naj se cenišci škode posvaré pred pretiranimi zahtevami. Saj je jasno, da občinski primanjkljaj mora biti enkrat pokrit, in to skoro ne gre drugače, kakor da se v prihodnje zvišajo doklade. Odpis zemljiškega davka je torej dvo-rezen nož.

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Kanonično vmeščena sta bila dne 1. aprila č. g. Karol Lenasi na župnijo Košana in Jožef Krakar na župnijo Kočevska Reka

— Razpisane so župnije: Senožeče v postojnski, Želimlje v ljubljanski in Zlato polje v moravški dekaniji. Zadnji rok za vlaganje prošnje je 11. april.

g Krščansko-socialno podporno društvo za Kamnik in okolico vabi na občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. popoldan ob pol 5. uri v prostorih »Kamniškega doma«. Člani, pripeljite s seboj obilo novih članov! Odbor.

da je načelstvo slabo gospodarilo. Bilo je v vsakem oziru nespretno v vodstvu in premalo strogo. Omenjam v prvi vrsti nabavo nepotrebnega orodja in visoke plače. Plačan je hotel biti vsak, kdor je imel opraviti v mlekarni. Taka bremena so bila za mlekarno pretežka, zato je zabredla v dolgove. Začetek slab, vse za nič! — Sklican je bil toraj občni zbor po navadnem redu. Tajnik nadučitelj Tomar poroča o stanju mlekarne. Prepeval je staro pesem: »zopet izguba, vedno izguba.«

I. razstava živinorejske zadruga v Selclh.

(Rieg). — Podeljeni sta župniji Št. Jakob čb Savi č. g. Antonu Jemec, do sedaj župniku v Podlipi, in Velika Dolina č. g. Ivanu Gnjezda, do sedaj župniku na Vojskem. — Resigniral je na svojo župnijo č. g. Janez Mežina, župnik v Senožečah. — Premeščeni so č. g. kapelani: Frančišek Oranič iz Polja kot ekspozit v Šmilhel pri Nadanjem selu, Anton Gole, iz Smartna pri Litiji v Polje, Ivan Pogačar iz Žužemberka v Smartno pri Litiji, Ivan Lovšin iz Gorij v Trnovo na Notranjsko, Iv. Langetholz iz Cerklj pri Kranju v Gorje, Friderik Rodič iz Horjula v Cerklje pri Kranju. — Za župnega upravitelja v Senčurju pri Kranju je imenovan tamošnji kaplan č. g. Mihael Kmet.

Gorenjske novice. iz kamniškega okraja.

g Iz Moravč. Načelstvo mlekarske zadruga je sklicalo v nedeljo 29. marca občni zbor. Na vabilih, ki jih je razposlalo, je stalo med drugim: Razpust zadruga, oziroma volitev novega načelnštva. O tem so posamezniki mnogo ugibali. Lahko si mislimo, kako v slabih rokah je morala biti zadruga, ker je v tako kratkem času prišla na kant. Ali je tega krivo načelstvo ali člani? Res je, da se člani za zadrugo premalo brigajo; res je pa tudi,

Za njim je govoril c. kr. mlekarski nadzornik g. Legvart. Omenjal je, koliko dobička nese mlekarstvo. Dandanes se mlekarstvo krasno razvija; le v Moravčah gre navzdol. Kje je vzrok? Ali je morda slabo mleko? Uvede naj se plačevanje mleka na maščobo. Kdor prinaša boljše mleko, naj se ga tudi boljše plača. (Sprejeto z viharim odobravanjem.) Priporoča dalje imno živinorejo. Krave je treba boljše krmiti, gleda naj se pred vsem na sražnost živine, skušnja uči, da snažne krave dajejo več mleka, kakor umazane. Govornik preide zopet k zadrugi. Mlekarna ima danes dolga okroglo 6000 K. V takem položaju ne more naprej; treba je korenite pomoči, ali pa

zadrugo razpustiti. Pričela se je živahna debata. Nekateri so bili za razpust, drugi pa proti. Nekdo stavi predlog, naj se dolg pokrije. Dano na glasovanje. Sklenejo se pobirati prostovoljni doneski za poravnavo dolga. Posojilnica odstopi 600 K posojila. S to svoto se pokrije dolg, ki znaša čez vrednost mlekarne. Dolg na strojih in orodju ostane. Gosp. dekan stavi vprašanje: ali je mogoče delati v tem smislu, koliko je vredno orodje in če ni pokvarjeno? Gosp. Legvart ceni orodje do 3000 kron. Ne garantira, da ne bi slabi stroji vplivali na izdelovanje masla. Morali se bodo nekoliko popraviti, potem bo mogoče naprej. Zastopnik »Feniksa« Hušnjak: »Manjka nam edinosti in mlekarstvo bi cvetelo.« (To pa ni res! Saj so zadrugi večinoma sami možje.) Nadučitelj Toman: »Proti zadrugi se je vedno hujšalo.« (Tudi o posebnem hujšanju nismo slišali. To so le fantazije domišljavih ljudi. Op. poroč.) Sklenilo se je konečno, da se zadruga za enkrat ne razpusti. Gosp. Legvart: »Postavite novo načelstvo, izvolite možje, katerim zaupate.« Volitev se je pričela in sicer kakoršne nismo pričakovali. Liberalci so dali iz rok svojo staro revico, ki jim je tako opešala, da bi jo ne bili v svojih rokah niti trenotek več ubranili smrti. V načelstvo je izvoljen naš vrli gosp. Anton Cerar, posestnik v Moravčah, tajnik je velegledni gosp. Fr. Tič, župan drtijski. Vsi drugi odborniki so odločno naši možje. Zdej je mlekarina v pravih rokah! Seveda, živali loviti, ko uide, je prepozno. To priznamo in to se mora vpoštevati. Vendar pa upamo, da se mlekarina obrne na bolje. Zato kvišku vrli možje in spoznajte korist mlekarstva. Zbudite v srcu zadrugo idejo. Spoznajte vrednost lepih dohodkov, ki vam jih bo prinašalo mlekarstvo, ko bo v pravem tiru. Sedanji odbor bo porabil vse moči, da se zadruga ohrani. Napravil bo dve posnemalniki; eden se odda na Vrhpolje ali v Krasce, drugo dobijo v Peča. S tem bo donošalcem mleka delo mnogo olajšano. Sploh se bo, ako zadruga obstane, še marsikaj preurečilo, kar bo posestnikom v splošno korist. Toraj vrli možje, vi, ki z nami enako mislite, sklenite se zadrugi! Skrbite, da bo mleka veliko in da bude dobro. Ako bude mleka vedno manj, zadruga ne bo mogla izhajati. To bo pa vaša škoda! Prepričani bodite, da mlekarstvo nekaj nese, da se izplača. Redite več krav in jih boljše krmite. Ako je to drugje mogoče, zakaj bi ne bilo pri nas. Krmo imamo dobro in kraj je jako ugoden. Manjka nam le zanimanja in resne volje. Tudi med nami naj velja geslo: »Vsi za enega, eden za vse« in vspehi zadruga se bodo pokazali. — Razmere v šoli se nadaljujejo. »Domoljub« je v predzadnji številki prinesel kratko notico o šolskih razmerah z apelacijo na deželni šolski svet. Gosp. nadučitelj jebral v ponedeljek, 30. p. m., omejeno notico v šoli pred učenci tretjega razreda. Rekel je otrokom, da bo to vselej storil. Vprašamo: Ali res ni oblasti čez moravškega učitelja J. Tomana?! Ker se g. Janko z dopisi tako rad pobaha, naj pride kako nedeljo v izobraževalno društvo, pa se bomo pogovorili. Če pa gospod tega neče, naj naprosi beriča, ki bo prebral dopis pred farno cerkvijo. To bo mnogo bolj umestno, ker bomo tudi odrasli slišali. V šoli naj se učijo otroci drugih, potrebnih stvari. Starši tožijo, da se otroci v šoli silno malo nauče. Ali so morda slabe razmere temu krive? Apeliramo na slavni c. kr. deželni šolski svet, naj tako počenjanje prepreči. Sila je nujna, treba je hitre pomoči.

Slovesno blagoslovljenje nove družbene in družbine zastave se bo vršilo v Mekinjah dne 14. rožnika t. l. (na praznik sv. Trojice). Bratska društva opozarjamo že sedaj na to slavlje. Zastava je že skoraj dodelana in bo

ena najkrasnejših na Kranjskem. Načrt za to zares umetnalno delo je naredil ljubljanski slikar g. Matej Trpin, ki je pravi mojster v tej stroki. Zastava bo kmalu javno razstavljena v Ljubljani, da se vsak lahko prepriča, kaj premorejo domače slovenske roke; pač ni treba hoditi po enake reči v tujino. Zares, ta krasna zastava bo lahko v ponos mekinjskemu društvu in tamošnji mladeniški Marijini družbi!

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Telovadni odsek je priredil preteklo nedeljo igro »Mlini pod zemljo«. Ker so se igralci svojih vlog naučili izborni in se v iste tudi vtopili, je vprizoritev lepe te igre izpadla v popolno zadovoljnost in smemo pristiževati to prireditev med najlepše, kar jim ima naš telovadni odsek zabeleženih v svoji kroniki. Pred igro je pojasnil predsednik zgodovinski temelji, iz katerega je dejanje povzeto. Tamburaši so pod vodstvom novega organista udarjali par zborov prav lepo. Dvorana je bila polna in zato se bo igra na cvetno nedeljo ob znižani vstopnini ponavljala.

g Vzored prihodnjega gledališkega večera: 1. Tamburanje. 2. Govor. 3. Igra »Mlini pod zemljo«. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: sedeži 60 vin., stojišča 20 vin.

g Mladost, za katero so naši mladeniči zelo navdušeni, se naročuje in dobiva v trafiki gđc. Ivanke Zakotnik.

g Popravek. V zadnje poročilo o motorju kmetijskega društva se je vrinila neljuba pomota. Isto je dobilo od deželnega odbora 500 in ne 100 kron, kakor je bilo napačno tiskano, podpore.

g Tacenski most. Z veseljem pozdravljamo sklep deželnega odbora, ki je obljubil tako znatno prispevati za most.

Bohinjske novice.

g Gromenje v gorovju. Dne 31. marca okrog devete ure zjutraj slišalo se je kakih deset minut močno bobnenje. Odmevalo je od Ukance po dolini proti Šavniku. Kaj se je zgodilo v gorovju, dosedaj še ni jasno. Prej ko ne se je odtrgal plaz in drčal v dolino; mogoče pa je tudi, da se je odtrgalo gorovje ter bučalo daleč doli navzdol.

g Nov most. Zaselje »Log« dobi nov most. Železniško ministrstvo je ugodilo prizivu Ložanov ter 2000 K prispevalo; drugo doda občina. Most na Logu je pač potreben, in to tem bolj sedaj, ko je struga Savice ravno tam, kjer vozijo Ložani čez, vedno bolj izpodkopana vsled deroče vode.

g Nesreča na železnici. Dne 2. t. m. imel je vlak, ki privozi ob 12 popoldne na Bistrico, skoraj celo uro zamude. Tik pred postajo Grahovo se je pokvaril stroj. Odtrgal se je namreč drog ob vrtincu. Neslo ga je več metrov daleč ob nasipu. Sreča v nesreči je bila, ker je vlak vozil navkreber 25 pro mile. Da bi se bil stroj poškodoval pri vožnji navzdol, bi bila velika nesreča neizogibna.

g Nova zima. Dasi imamo še snega dovolj, vendar sneži iznova, kakor o Božiču. No, sv. Jur, vsaj upamo, bo poslal že svoje pomočnike, da tega nebodigatreba čim preje spodé tudi iz Bohinja.

g Prvi april. Hudomušni prvi april je tudi pri nas marsikoga speljal, da se je skoraj z nejevoljo spomnil, da je le prvi april.

g Podgora. Za bistriški vodovod je železniško ministrstvo letos podelilo drugi obrok subvencije, namreč 5000 kron.

Iz ljubljanske okolice.

Sostro pri Ljubljani. V nedeljo, 29. sušca, je imelo k. s. izobraževalno društvo svoj

drugi mesečni shod, na katerem je g. dr. Mihael Opeka predaval o značajnosti in značajih. Zanimivo in živahno predavanje govornikovo je spreminjalo glasno veselje in odobravanje mnogobrojnih poslušavcev. Kreпки konec govora pa naj bi si vsak vtisnil globoko v srce: Nescio flecti! Ne udam se! Stal bom z društvom in za društvo. — Velikonočni ponedeljek zopet nastopijo naši pevci in igralci na društvenem odru. Že se jih veselimo. Takrat pridite pogledat, kaj so vam naši fantje pripravili za pihle. — Rožni mesec majnik pa nam prinese prelepo jubilejno slovesnost v čast Lurški Roži Skrivnostni.

Moste. Hudomušni ljudje šepetajo, da bi neki Zakotnik rad splezal pri prihodnjih volitvah na županski stol, in zato se je vršil oni shodek. Že mogoče. Morda bi bil Zakotnik še dober gospodar, gotovo pa boljši kakor sedanj, ali mož je zabrenkal na napačne strune. Ne verujemo, da bi mu Lavtar in Berce pomagala do županske časti. Mož se je v atresu zmotil.

Iz Posavja. Srednjeveški vitezi so hodili — kakor se bere v knjigah — iz svojih gradov v bližnjo okolico, in tudi uganjali burke. Nek Don Kišót je divjal po vaseh, in se včasih mentalno z mlino na veter, ker je v svoji neumnosti mislil, da so sovražni vitezi. Iz ljubljanskega grada pa je začel penzionirani fajmošter Berce delati izlete v ljubljansko okolico. Bil je enkrat na Posavju pri Tinčku, kjer je pri svojem »nastopu« zabavljaj čez škofa in našega gosp. župnika. Pa je bil samo enkrat, ker je grozde prekislil. Najbrž se je bal, da bi mu v posebnem mazilu namočene metle ne prekrtačile sukne, in ni ga več. Sedaj se je pa zaletel v Moste. Mogoče misli, da so Moste tudi kakšen mlin na veter, kakor je mislil oni Don Kišót. Prišel je morda z lepim namenom, da bi pomagal Zakotniku na županski stolec. Pa ne bo dosti src užgal, ker ga mi kmetje dobro poznamo iz gostiln. Že takrat nam gosp. niso bili nič kaj pri srcu. Pa tudi družba, v kateri je bil v Mostah, ga nič kaj ne priporeča. Socialni demokrat, pa Berce, pa še par liberalcev zraven, to ni vaba za trnk. To ne vleče.

Moste. Predzadnje nedeljo je napravilo vodmatsko liberalno društvo, ki menda nima te pravice, nek shodek pri Zakotniku. Po so šli ti gospodje najbrž s težko vestjo na shod, ker po vasi še povedano ni bilo, da bo shod. Slaba vest! Shod je bil tudi slabo obiskan. Socialni demokrat Lavtar, Zakotnik iz Most, vpokojeni župnik na ljubljanskem gradu Berce, Tonha iz Most, ki pa ima med nami že tudi svoj pečat, in še nekaj drugih enake baže se je prikradlo na shod. Imeli so namen ustanoviti izobraževalno društvo. Berce je zabavljaj čez kmete, kako so neumni, ker so na polji zidali šolo, in kako so Posavci zabiti, ker se dajo v zadrugi drugim voditi namesto da bi sami vodili. Ti čudni zborovalci so hoteli zmašiti vse pod en klobuk, in so se nekam varovali priti s pravim imenom na dan. En teden so tavalili s pokritim obrazom, zadnjo soboto so pa to novorojeno dete že tudi krstili, in je imenovali. Krščeval je socialni demokrat Lavtar, ki je priznal, da sta se socialno-demokratska in liberalna stranka združili in da imata isti namen, in da lahko tudi v Mostah skupno delata. Priznal je, da je društvo napredno-narodno, pravzaprav nerodno. Za botra sta bila pa Zakotnik in Oražem iz c. kr. kmetijske zadruge. Potem so iskali za novorojeno dete zibelke, prostora, kamor bi je položili. Pa zibelke, kjer bi je zibali, ali prostora, od koder bi širili izobrazbo, niso našli. In dete — društvo bo še nekaj časa moralo biti kar na prostem zunaj. Nič čudnega. Saj to dete je bolj

ciganske sorte, in taki navadno prenočujejo pod milim nebom.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Cerklje. Proti občinski volitvi se je pritožil učitelj Lapajne. Ni mu všeč izvolitev, in v pritožbi je navedel nekaj jalovih izgovorov, ki so pa zraven še po večini lažnivi. Umevno je, da se Lapajnetova jezica ne poleže tako lahko, ker je trdno pričakoval, da bodo liberalci zmagali vsaj v prvem razredu. Zdaj je pa tisti izmed mož Slovenske Ljudske Stranke v prvem razredu dobil več kot polovico več glasov kot najboljši liberalni kandidat. Toda Lapajnetu in njegovi jezi se mi prav nič ne čudimo, ker je še mlad in neizkušen. A da se mu dajo za nos voditi stari liberalci, je nekaj posebnega. Želimo še enkratne volitve, da pokažemo Lapajnetu in njegovim backom, da je 13 nesrečna številka, do katere je prinesel najboljši liberalni kandidat. Mi namreč kot ljubitelju svobode pustimo tudi Lapajnetu prosto roko pri njegovi nesrečni politiki, najodločneje pa moramo zavrniti njegovo ravnanje, da v šoli otrokom razlaga, kdo je liberalci, kdo klerikalec. Ravno tako odločno smo proti temu, da bi učencem popisaval, kako »stare babe« molijo in da je njih molitev za nič. Mi pa vprašamo učitelja Lapajnet, kakšna je pa njegova molitev, ko se ga tako redkokrat vidi celo v cerkvi. Zgledi vlečejo. Zahtevamo za naše otroke pouka brez politike in pohujšanja! Zato smo tudi šolo zidali in plačujemo učitelje. Šolske oblasti pa resno opozarjamo na tak poduk in zagotavljam, da ne bomo prej mirovali, da bo red v šoli. Prvo je šola, potem pa politika!

g Kmečka zveza za kranjski okraj je imela predzadnji ponedeljek na Novi pošti v Kranju občni zbor. Njeno delovanje je bilo precej živahno, ker je priredila lansko leto 16 političnih shodov v okraju. Sklenilo se je priklopiti tudi loški okraj. Za načelnika je bil izvoljen župan Janez Kuralt iz Mavčič, za odbornike pa: posestnik Bidovec Jožef iz Zaloga, župan Al. Grošelj iz Poljan, kaplan Janez Floriančič iz Stare Loke, posestnik Franc Hartman iz Suhe, posestnik Jož. Kristanc iz Srednje vasi, posestnik Jernej Pilar iz Rupe, župan Fr. Šmid iz Selc, posestnik Andrej Sink iz Sp. Besnice in kaplan Valentin Sitar iz Kranja. Po občnem zboru, ki je bil jako številno obiskan, je imel g. Legvart izvrstno predavanje o povzdigi živinoreje v kranjskem okraju. Sklenila se je resolucija, naj se nastavijo v vsakem okraju kmetijski potovalni učitelji.

g Iz Št. Jurija pri Kranju. Velika žalost in izguba je zadela našo šenčursko faro, ko smo izgubili skrbnega in gorečega, za vse dobro vnetega dušnega pastirja, gospoda svetnika Antona Kukuljina. Nismo mogli verjeti, ko pride dne 26. sušca iz Ljubljane od škofijstva telegram: »gospod župnik Kukulj tu umrl«. Saj smo jih še videli zjutraj v spovednici, maševati in sv. obhajilo deliti. Izgubili smo veliko z gospodom svetnikom. Bili so vzgleden duhovnik, vnet pridigar in spovednik, vneti pa tudi za lepoto hiše božje, to priča lepa vzorna cerkvena oprava. Pa tudi v političnem oziru so bili mož na svojem mestu. Imeli so dobro urejeno kmetijo, katera je bila zraven dušnega pastirstva njih največje veselje. Kako priljubljeni in spoštovani so bili ranjki med farani, se je pokazalo že takoj v soto, 28. sušca, ko so jih njih dobri farani v veličastnem sprevidu spremili iz Kranja v Šenčur. Posebno pa se je pokazala ljubezen in vdanost do njih v nedeljo, 29. svečana popoldne, ko smo jih spremili k večnemu počitku v velikanskem sprevidu. Pri tem veličastnem sprevidu so bila zastopana vsa šenčurska društva. Ko so veleč. gosp. dekan iz Kranja, Anton Koblar,

Elagoslovili rakev, je društveni pevski zbor zapel v slovo »Oj spavaj sladko srce drago«. V cerkvi so gospod dekan imeli krasen govor rajnkemu v slovo. Gospodov duhovnikov je bilo 38. Ob grobu jim je zapel društveni pevski zbor v slovo še dve gniljivi žalostinki. Ljudje so rekli, da takega imenitnega pogreba še ni bilo v šenčurski fari ali pa še kje drugod ne. Počivaj v miru, blaga duša in uživaj plačilo, ki si ga zaslužila! — Želimo pa tudi kmalu naslednika!

g Iz Mošenj. Misel o mostu čez naš jarek je lepa, umestna, nikakor pa ni nova. Že več desetletij se misli na to, kako bi se mogli ogniti nevarni poti po jarku. Tedaj, ko so obdelovali kamenje za podstavek novi cerkvi na Brezji, se je dotični gramoz dovažal na pot proti jarku in se je resno mislilo na zgradbo lesenega mostu čezenj; pa prišlo je drugače in lepi načrt je padel v »graben«. Sedanja pot po jarku z obeh strani je utrudljiva, nerodna, pozimi pa naravnost smrtno nevarna. Šolska mladina je primorana dan za dnevom hoditi to pot, odrasli pa zlasti ob nedeljah in praznikih. — Ravno zaradi tega jarka je naša vsa tako ločena od sveta in občinstvu tuja, dasi ima kaj prikupljivo, romantično lego ter dohod iz Radovljice prav pripraven in senčnat. Novi most bi privabil romarje in turiste k nam, sl. planinskemu društvu pa priporočil, da se ugodno preuredi in uglađi senčnati pešpot skozi gozd od okrajne ceste do Mošenj. Zato Mošnjani misel o mostu veselo pozdravljamo in iskreno želimo, da bi skoro prišlo do zgradbe, zlasti zato, ker se nudi ravno sedaj tako lepa prilika, da pridemo do lepega, veličastnega mostu s primeroma prav majhnimi stroški. Čujemo namreč, da bi železje s škarpami in vsem delom vred stalo kakih 12.000 kron in je tudi upati kakih denarnih podpor v tej za vso občino prevažni zadevi.

Dolenjske novice Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Radeč pri Zidanem mostu. Obljuba dela dolg, zato obljubljeni in dolžno brž izpolnim. Gospod Lisjak mi je namreč naročil, naj izrazim v njegovem imenu »Domoljubu« prav pristrčno zahvalo za reklamo. Pravi, da ga hodijo zdaj mnogobrojno obiskovat in ogledovat in da res plača za to vsak najmanj 20 vinarjev. Misli je že obesiti kšeft na klin, ali kar iznenada mu pride pomoč od tain, od koder je za najmanj pričakoval. Pristrčna hvala torej »Domoljubu« v lisjakovem imenu! Pardon! Na zadnjem našem večernem sestanku nas je prosil, naj pustimo ime lisjak, naj mu raji rečemo »prostak«, akoravno je majhna šarža. »Vidite, dragi moj!« nam pravi, »lisjak je premeten in prevejan, in to o meni veste, da ne morete trditi, sicer bi me v »Narodnem domu« ne bili vjeli. Jaz sem popolnoma priprost in neuk človek; česar se lotim, vse mi izpodleti; kamor vtaknem nos, povsod dobim krco po njem: zato pa pravim, da sem prostak, popolnoma priprost prostak. Le nekaj mi je na meni všeč, namreč moj trdni značaj, moje jekleno nemško-slovensko-liberalno-klerikalna-mokraško srce. Zato me pa tudi vse ljubi in spoštuje. Ako danes kandidiram v cestni ali občinski odbor, okraj in občina bi si obliznila vseh pet, vseh deset in še več prstov, pa ne maram; kaj se bom vmešaval v take stvari, po katerih moje srce prav nič ne hrepeni in na katerih sama zavist in sovraštvo visi!« — »Če se reš ne meniš za nobeno stvar,« mu ugovarja Lazarjev Vini, »kaj se pa preklaš po »Narodu!« — »Saj vam rečem, da sem pro-

stak. Tako nerodno sem se lotil, da so na prvi pogled uganili mene in moje ga kilavega pisarja. Niso še imeli časopisa v rokah, pa so že vedeli kdo in kaj bo pisal. Piši me v uho vsa politika, od nje se ni še nikdo zredil. Ne primem nikake take stvari več v roke, ko bi bogve kaj ne. Se v cerkev ne bom več hodil; dozdam ste me videli redkokdaj, odzdam pa še manj.« — »Prav govoriš,« potrdi Moresov Toncelj, »jaz sem tudi takih misli. Ne vem, kaj tako silijo z novo cerkvijo; ko bi bilo po mojem, še ta je prevelika.« — Litrova gospa in glasni gospod grof Šentajte sporazumno ugovarjata. »Pustimo brezplodno besedičenje,« miri Lazarjev Vini, »povej nam: raje, ti priprosti prostak, zakaj si pa agitiral na vse kriplje zase in vsiljeval za cestnega kandidata, ako se res ne meniš za nikako stvar.« — »Zato ravno pravim, da mi recite prostak,« se opravičuje ogovorjeni. »V resnici se zdim sam sebi tako neumen, kot da sem se skregal s pametjo. — »To si vsaj po pravici povedal,« dostavi zopet Vini neusmiljeno; »neumen si pa že tako, da te ne izmodri niti žalostna izkušnja. Osel se spodtakne ob kak kamen le enkrat: tebi pa ni zadosti spomina, ako se spodtakneš, ampak robantiš in proklinjaš, kaj je to, da se nisi nič pobil. Čemu neki šušmariš in sanjariš o županstvu? Zopet boš naletel! Misliš-li, da je le en naš tržan ali občan tako prismojen, da bi volil tebe Nemca.« — »Tako jo boš skupil, kakor oni nesrečni petek, 3. aprila, pri volitvah v cestni odbor, ko te je cel okraj potegnul za aprila,« povzame gospa Litrova, »in povrh še, kakor tvoj sosed, koji ima »kscla«, ki meče iz slovenske gostilne slovenske pevce, češ, da se poje pri njem le »tajč«. Drug za drugim mu obračajo zdaj hrbet.« — »Ako ste me že tako ugnali v kozji rog,« se uda gospod prostak, »bom pa kar na vsa usta povedal: samo še zdaj mislim poskusiti svojo srečo, ker mislim, da se kdo ložje oženi, če je fant in župan, kakor če je samo fant z naslovom »oče«, pa nič župan; pa mislim še zraven, gospoda moja, in vas prosim in od vas pričakujem, da me boste pri tem vsaj vi podpirali.« — »A tam te žuli čevlji!« zakriči gospod grof Šentajte. »Nekaj lisjaka tiči pa vendarle še v tebi. Ali prijateljsko ti povem: niti iz te moke ne bo kruha; kriv si pa sam!« — »Kako to?« vprašuje g. prostak ves zbezan. »Kako to?« pomaga Toncelj, »ti ne veš tega? Predolg jezik imaš, tako je to! Ali ti je bilo treba vsakemu obesiti na nos, kako si v družbi kartal pred kakimi petimi leti na ongavi »mizi« in kako ste si svutili? Katera te bo pa marala, ko si tako nečeden, da to celo sam razobnaš? In ta tvoj preklicani »mavšelj« vsak večer! Misliš, da je katera tako udarjena, da se bo tebi na ljubo tresla vsak dan in vsako uro, kdaj priderejo v hišo orožniki? Samo enkrat naj se mavšlarji malo sporečejo, pa bi bilo po tebi in po njej!« — »Sploh pa,« pretrga in konča gospod grof Šentajte s kričavim glasom, »kolikor te poznamo in kakoršnega si se pokazal do zdaj, konstatiramo: oženi se po Veliki noči s fiasko ali z žensko masko, tak fant kakor si ti, bo slab mož, in tak mož kakor si ti, bo slab župan. Na nas se ti ni treba posebno zanašati: vendar če boljšega ne dobimo, boš pa ti zamašek — in lahko noč!«

d Iz Globeli pri Sodražici. Počasi se da-leč pride, pravi pregovor. Tudi mi korakamo počasi z zgradbo dalje, a tem gotovejše spre-mo do cilja, ko nas podpirajo dobrodušno požrtvovalni dobrotniki. Upamo, da če bode tako vsa stvar napredovala, bode naša cerkvena vrh Sedla slovesno blagoslovljena v poletju. Darovi za cerkvico, katera je razen cerkvenega stropa in 3 m zvonika, sezidana, prihajajo vedno od dobrotnih ljudi. Tudi za zvonove smo nabrali precejšnjo svoto denarja, a

čakati moramo še, da bomo zmogli za dva zvonova; prihitite, bližnji in daljni, da nam pomagate do izvršitve. Izmed darov smo dobili od našega prepoštvovalnega preč. gosp. škof. svetnika in župnika v pokolu Baltazarja Bartola zopet krasen dar, prekrasen kelih, pateno in altarni križ, katero je izdelal g. Ivan Kregar; delo hvali umetnika. Tudi Missale imamo; daroval ga je preč. gospod župnik Krumpestar in zraven še svoto denarja za napravo zvonov. Preskrbljeni smo tudi, da ne bo stolpno zidovje prazno, ampak bo ura tovarišica zvonovom. Daroval je uro preč. g. župni upravitelj na Gori, ki nam je tudi obljubil, da jo uredi sam. Saj je znan kot izvrsten strokovnjak in mehanik. Izmed naših preč. gg. so darovali za zvonove preč. g. župnik iz Poljan in preč. g. župnik iz Velesovega precejšnje svote denarja. Tudi za darove, nabrane med farani sledečih župnij, se tem potom zahvaljujemo: gregorjskim, poljanskim, ribniškim, gorniškimi, loško-potoškimi in bloškim, seveda tudi domačim sodraškimi, ki nam stoji vedno ob strani ob vsaki sili. Darove je posiljati na župni urad v Sodražici. Tem potom se zahvaljuje prav pristrčno stavbinski odbor vsem dobrotnikom, zlasti preč. duhovščini, in sveta Družina jim poplačaj stotero. — Stavb. odbor za zidavo cerkve sv. Družine.

d Iz Loškega potoka. Naš »Tabor« je pridelil prejšnjo nedeljo predavanje. Govoril je č. g. Bajec. Predaval je zanimivo snov o liberalizmu. Pokazal je program te struje in orisal njega pogubno delo na verskem in gospodarskem polju. Zalosten pogled na Francosko, kjer se ti kaže uničevanje vere in ropanje, preganjanje cerkve, to je cilj in delo liberalcev in njih bratcev framonov na verskem polju. In ta cilj imajo tudi drugi liberalci, naj bodo tu ali tam, tudi če so prijazni in nad mero lubeznivi. Li ni vseh zavednih katoličanov sveta dolžnost boj takim strupenim sovražnikom in uničevalcem cerkve! Nadmerne obresti, oduševstvo, kmetskemu stanu toli pogubna borza, omejevanje svobodnega združevanja nižjih revnejših stanov, to je pa delo liberalcev in gospodarskem polju. Poslušalci so z zanimanjem sledili enournemu in poljudnemu govoru. »To je dobro, da se nam pove o liberalcih, vemo vsaj, pri čem da smo«, tako je izrazil eden navzočih svojo zadovoljnost nad govorom. Gospodu govorniku iskrena hvala in na svidenje! Pazili smo na znake liberalizma, ki so se prikazali že pri nas, no sedaj pa »pravijo«, da oni niso več liberalci. Prav! samo če je spreobrnitev sigurna in zanesljiva. Na bodilo g. predsednika se je vpisalo do 20 novih članov. »Tabor«! le neustrašeno naprej na polju prave izobrazbe in jasnega poduka!

d Iz Črnomlja. O belokranjski železnici. Predpriprave že prav lepo napredujejo. V Črnomlju, Semiču in Metliki imajo inženirji svoje glavne postojanke. Izmerjena je že proga od Novega mesta mimo Uršnih sel in Lazov do Kumpantla, kjer bo večja postaja. Predora tu ne bo nobenega. Ker pravi tir še ni določen, se meri od Kumpantla proti Metliki in proti Črnomlju nad Petrovo vasjo, zraven cerkve v Rodinah, pod Stražnim vrhom po najlepših vinskih goricah do Dobljčke gore, kjer bi se proga v 500—600 m dolgem predoru nazaj vrnila, ker bi bilo prenizko jo izpeljavati proti Dragovanji vasi, in nad Jelševnikom ter mimo Tuševoga dola obrnila proti Črnomlju. Obe progi, od Kumpantla do Metlike in od ravnotam do Črnomlja, bi bili skoraj jednako dolgi; torej pride v poštev le daljšava od Črnomlja mimo Gradaca do Metlike. Ker v zadnjem slučaju stranska proga od Metlike do Črnomlja odpade, ne bi bili stroški nič večji, še celo baje manjši. Razlika je torej ta, da bi bila potem glavna proga za kakih 10 do 15 kilometrov daljša, kar je gotovo malen-

kost za daljšavo 600—700 kilometrov od Dunaja do Dalmacije. Če nas Črnomljec vlada pusti na cedilu, nam res s samo stransko progom ne bo dosti pomagano. Metlika bo cvetela in mi ne bomo dosti naprej prišli. Pa če tudi pustimo vso to zavidnost, saj se je treba pri tem tudi na drugo ozirati. Koliko premoga imamo v bližnji okolici in koliko lesa v Poljanski gori? Upajmo, da se nam naše nade uresničijo in v kratkem času vskliknemo: »Dočakali smo, kar smo si želeli!«

d Iz St. Janža. Izredno ugodno zimo smo imeli letos, kakor nalašč za rigolanje; saj je pa tudi zrigolanega precej veliko. Vina imamo še, je izvrstna kapljica, pridite ponj. »Domoljubovih« naročnikov je precej, a bilo bi jih lahko veliko več, ko bi se bolj zanimali za dobro berilo.

d Iz Fare pri Kostelu. Naša hranilnica in posojilnica je imela skupnega prometa leta 1907 206.688 K 7 vin. Posluje četrto leto za župnije: Fara pri Kostelu in Banjaloka. — Novi poštni urad dobimo pri Fari po prizadevanju našega vrlega poslanca g. Jakliča. Iskrena hvala, Bog ga živi! — Tudi pri nas smo letos pri družbi sv. Mohorja lepo napredovali. In to gotovo zato, ker bode družba to leto izdala zopet molitvenik, in to kaže sledeče: lansko leto je bilo vseh udov v naši župniji 80, letos jih je pa 127. 88 jih je naročilo vezan molitvenik, torej več nego je bilo lansko leto vseh udov. Tako pri nas ljudstvo vsako leto v obilnem številu naroča vezan molitvenik. Gotovo malokje tako, primeroma s številom vseh udov. Naj bi skrbela družba sv. Mohorja za to, da izda vsako leto molitvenik, potem se ne bo krčilo število udov, ampak le večalo.

d Iz Toplic na Dolenjskem. Sv. misijon od 14. do 22. marca se je sijajno, na splošno veselje in zadovoljnost obnesel. Vsak dan je bilo več poslušalcev ganljivih misijonskih govorov, vedno bolj je rasla gorečnost faranov, porabiti to ugodno priliko za zveličanje svoje duše. Obhajanih je bilo do 2500 ljudi, na prste bi jih lahko naštel mrzle duše, ki jih ni bilo blizo. Posebno veličasten je bil sklep. Cerkev je bila do zadnjega prostorčka napolnjena, dosti ljudi je moralo zunaj ostati, procesija je bila trikrat večja kot navadno. G. župnik so bili precej v začetku postavili sv. misijon pod varstvo presv. Srca Jezusovega in brezmadežne Device Marije, to varstvo se je res izkazalo nad vse ljubezljivo in mogočno. Pri procesiji se je prvokrat neslo novo bandero Marijine družbe s sliko Marije lurske in sv. Neže. Bandero je krasno izdelano in dekleta se ne morejo načuditi njegovi lepoti. Nekaj posebnega je to, da slike niso na platnu, ampak v žamet umetno všite. Platno se rado lomi, slike v mehkem žametu pa se brez škode zvijejo in spravijo. — Tudi to je bilo nekaj posebnega, da so se med sv. misijonom dvakrat v Toplicah ustavili premilostni g. knezoškof. Bog daj stanovitnost v spreobrnjenju! Toliko molitve, kot zdaj se v farni cerkvi še ni storilo, odkar stoji. — Dne 29. marca je umrl g. Vaclav Telatko, rojen leta 1834. na Češkem. Veliko let je služil pri vojaki kot pek. Tudi v Toplicah je c. kr. kasarno preskrboval s pristinim komison, Prijaznega poštenega Čeha je vse rado imelo. Tuji so radi šli k njemu na kavo, tako okusne kave in finega belega kruha ni bilo nikjer dobiti kakor pri njem. Med sv. misijonom je obolel, prošil je, da ga naj pride spovedat eden g. misijonarjev. Naj sladko spava na bratski slovenski zemlji! — Dne 6. marca je šlo 16 mož naše občine pod vodstvom g. župnika k poslancu Šukljeju zaradi železnice. Obljubil je ves svoj vpliv v to obrniti, da dobimo postajo belokranjske železnice na Uršna sela. Meseca maja se bo to odlo-

čilo, ko bo komisija vso črto obšla. Takrat naj se župani in drugi veljaki potegnajo za koristi svoje občine.

d Lipoglav. Za škodo, povzročeno po črvu, nam je po posredovanju naših vrlih poslancev vlada naklonila znatno podporo, za kar se vsem, ki so k temu pripomogli, na tem mestu pristrčno zahvaljujemo.

d Iz Poljan pri dolenjskih Toplicah. Pretečeno nedeljo se je nam raz prižnice oznanilo, da pridejo naš prevzvišeni gospod knezoškof 18. marca v našo župnijo. In res so se v sredo popoldne ob treh kar natihem pripeljali in so takoj odšli v spovednico, kjer so pozno v noč, blizo do 10. ure spovedovali. Drugo jutro na sv. Jožefa dan, na vse rano ob 4. uri so bili že zopet in sicer do 10. ure v spovednici. Ob 10. uri so imeli prelep govor in potem sv. mašo. Popoldne po blagoslovu ob 3. uri podali so se zopet v spovednico ter tam vztrajali pozno v noč čez 9. uro. Ravno tako so bili tretji dan na vse zgodaj do 10. ure predpoldan v spovednici. Skoraj vsi verniki cele župnije so sv. spoved pri ljubem nadpastirju opravili. V petek okoli poldne so nas milostljivi gospod zopet zapustili. Ker se jim pri njihovem odhodu nismo mogli dostojno zahvaliti, naj nam bo dovoljeno, da preljubemu vladiki tem potom našo pristrčno zahvalo za njihov trud in našo ponižno učenost izjavimo. Bog nam ohrani in poživši še mnogo mnogo let krepkega in zdravega našega preljubljenega in milostlivega knezoškofa! — V imenu cele župnije: Franc Fink, župan.

d St. Lovrenc ob Temenici. Človek bi skoro ne verjel, da je mogoče tako lagati, kakor se laže pri nas o mlékarni. Ko je začel odbor pretresavati misel, da bi se zidala nova mlékarna, planili so na to novico kakor gladni volkovi na poginjene živali in začeli po vsej okolici strašiti, koliko bodo ljudje morali plačevati. »Jaz sem bil zraven, ko so vzeli za mlékarno 30.000 K posojila«. Drugi je videl 60.000 K, tretji je pričal za 70.000 K. In vendar ni mlékarna vzela vinarja družega posojila, kakor ga je imela že popred na hiši in svojem orodju. To se bo vse natančno povedalo ob računu mlékarne, ki se bo vršil cvetno nedeljo popoldne ob treh v kaplanijskih prostorih. Pridite zraven vsi, da se prepričate o dobrem poslovanju. Že zdaj pa lahko razodenemo, da je izpečala mlékarna prvo leto, ko je bil tako težaven pričetek, 112.000 litrov mleka in izplačala udom za mleko čez 17.000 K. Zdaj ga imamo pa v treh mesecih že 58.000 litrov. Dobro so nam došli tudi sosedi na cvetno nedeljo, ki se hočejo o stanju mlékarne natančneje podučiti. O čistem dobičku bomo pa šele na občnem zboru natančneje govorili. — Te laži nasprotnikov so tem bolj čudne, ko je v pravih čisto jasno povedano, da je vsak zraven deleža porok le za 30 K. Če vse gre, more ud le 40 kron z deležem vred izgubiti. — Pretekli mesec smo začeli tudi kupčijo z jajci. Nekaterim se je ta kupčija zdela zelo sramotna in poniževalna. To so pač čudni ljudje. V gostilni sedeti cele dni, nerodnosti počenjati — to ni poniževalno. Toda revežem pomagati je sramotno! Nismo se menili za to. Začeli smo srčno in šlo je dobro. Že prvi mesec smo izplačali ljudem 744 K 84 vin. za jajca. Nekateri žene so dobile za ta mesec čez 30 K. Tako so dobili Anžurjevi iz Martinje vasi 30 K 64 vin., Štihovi 30 K 15 vin. Vsi ostali pa tudi prav znatne zneske. — Naj le lažejo, naj obrekujejo nasprotniki, mi bomo pa z delom pokazali, da nam je res sreča revežev na srcu.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n **Iz Vrhpolja.** Dne 2. aprila ob 7. uri zjutraj je blagoslovil g. kanonik in dekan vipavski nove orglje vrhpoljske župne cerkve. Nato je bila pridiga. Govoril je gosp. župnik slavenški; kakšne nauke za duhovno življenje nam dajejo orglje in zakaj jih sv. Cerkev blagoslavlja. Orglje je naredila tvrdka Mayer iz Feldkircha na Predarlskem. Imajo deset spremenov. Kolavdator P. Hugolin Sattner jih je jako pohvalil. Po pridigi je bila sv. maša, pri kateri so se oglašile nove orglje in peli vrli vrhpoljski pevci. Orglje stanejo nad 4000 K in so že plačane. Zato pa čast vrlemu g. župniku vrhpoljskemu in vneti njegovi čedi. Vrhpoljcem pa častitamo, da imajo tako izborni instrument v svoji cerkvi. Tvrdko Mayer pa z mirnim srcem lahko priporočamo.

n **Občni zbor »Zveze«** bo na belo nedeljo ob 4. uri popoldne. Z občnim zborom bo združeno tudi predavanje. Torej bo vsa stvar jako zanimiva. Na noge torej zvezna društva. Pridite v polnem številu!

Postojnske novice.

n **Tiskarski škrt** nam je ponagajal v zadnjih postojnskih novicah. Iz učiteljev je napravil učiteljice. Oni stavek se mora torej pravilno glasiti: Žalilo nas je eno, da je tudi par učiteljev stalo ob potu in zaničljivo se ciziralo po vrstah ljudi, ki so šli gledat igro.

n **Liberalna izobrazba.** Ali je »Notranjec« že pozabil na zadnje državnozbornske volitve? Ali se še spominja, kako je neki njegov pristaš čutil, da so mu hlačice preveč? Ali ne ve več, kako je bil oni mož kaznovan, ker je delal javno pohujšanje? Če hoče, da opišemo takratno Dolesovo ravnanje, to lahko storimo! Potem se bo videlo, katera izobrazba je boljša.

Iz Logatca.

n **»Rokovnjače«**, veliko narodno igro s petjem v petih dejanjih priredi na velikonočni ponedeljek »Izobraževalno društvo« v Dol. Logatcu, na kar že zdaj opozarjamo. Glavne vloge so v izbornih rokah. Zanimanje je za igro veliko. Domačini in sosedje, na svidenje ta velikonočni ponedeljek pri »Rokovnjačih«!

n **O rokovnjačih** je predaval 22. marca t. l. v gorenjelogaškem »Izobraževalnem društvu« društveni knjižničar Anton Urbas. Prav lepo nam je pred oči postavil rokovnjaško zalego in nam podal zanimivo sliko iz domače zgodovine. Poslušalci so z zanimanjem sledili prvemu nastopu vrliga mladeniča in občudovali njegovo pridnost in vnemo. — Tako je prav. Veselilo nas bo, če bomo še katerikrat imeli priliko poslušati koga iz svoje srede. Pogum velja! — Na svetno nedeljo — če ne pride kaj vmes — bo predavanje v Dol. Logatcu, na belo nedeljo pa pride predavat član »Slov. dijaške zveze« visokošolec g. Puntar. Može in mladeniči, udeležujte se pridno predavanj, ker pri njih vedno izveste kaj novega!

n **Za novo faro** v Dol. Logatcu je govorenje zopet nekam utihnilo. Govorilo se je, da jo letošnje leto, ko obhajamo kar tri jubileje, prav gotovo dobimo. Potem bi bili mi v Dol. Logatcu res na konju! Nadejamo se in hrepnimo, pa je že tako: Iskrna ugasne vselej, predno se še dodobra razgori. Da bi le res ne bilo!

n **Smešan in zmešan** se nam še nikdar ni zdel tako občinski sluga iz Gor. Logatca, kakor ono nedeljo, ko je s svojega klicarskega trona pred farno cerkvijo iskal »Domoljubovega« dopisnika. Mož je menda mislil, da nosi dopisnik ime napisano na čelu. Namuzali smo

se mu; dopisnik, ki je stal slugi tik pred nosom, pa je dejal sam pri sebi tako-le:

Maček, če kašo rad bi nam pihal, pazi, da gobčka ne boš si oparil! — Kdo pa potem bi »štince« pobiral, kdo nam potem bi s kamna klicaril?...

Kajne, hudo je, če »Domoljub« koga samo po boža, kaj pa še, če ga ušcipne!?

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Iz Hrenovic.** Pretečeni ponedeljek se je imel odpeljati naš g. kapelan Matej Ahačič na previdevanje v Hruševje. Ravno so hoteli odriniti, pa se splašita konja, drvač po klancu proti trem ostrim vogalom v veliki ožini. Ob prvem se kar naenkrat voz prevrne, da pade ta gospod in cerkvenik z voza, konji pa so leteli v divjem diru naprej. Sreča v nesreči je bila, da se nista oba ubila; ampak gospod kapelan se je pobil le po obrazu in si izpahnil roko, cerkvenik hruševski se je pa le lahko poškodoval na roki. Hvala Bogu, da se je tudi posrečilo gospodu zdravniku Kocmuthu vse zdravljenje.

n **Nova Lurška kapelica v Studenem pri Postojni.** Bilo je dne 27. svečana 1858. V Lurdu na Francoskem se je že enajstič prikazala blažena Devica Marija pobožni Bernardki. Naročila ji je: »Pojdi povedat duhovnikom, naj tukaj postavijo kapelico!« Francoski narod je poslušal glas te nebeške prikazni; sezidal je na onem kraju ne samo kapelico, kakor je Marija želela, postavil ji je veličastno cerkev, ki je sedaj največja božja pot na svetu. Marija ni ostala dolžna za to ji izkazano ljubezen. Na tisoče je že dobilo po priprošnji Lurške Matere božje čudovito telesno zdravje, koliko jih je ozdravila na duši! To Njeno delo usmiljenja se še vedno nadaljuje. V spomin na to čudovito prikazovanje Matere božje v Lurdu, v znamenje naše ljubezni do Marije hočemo tudi mi v naši župniji postaviti novo kapelo Lurške Matere božje. Proračunjena je na 1500 kron. Vse te svote sami ne moremo pokriti, ker ima naša župnija večinoma bolj revne prebivalce; storili bomo svoje, vendar nam bo še veliko manjkalo. Zato se obračamo s ponižno prošnjo do Vas, da nam priskočite na pomoč. Hvaležni bomo za vsak najmanjši dar, še bolj za večje darove. Za vse dobrotnike se bo brala letos vsak mesec sv. maša, vsak mesec hočemo eno uro moliti pred presv. Rešnjim Telesom, da Vam ljubi Jezus in Njegova brezmadežna Mati Marija vse to tisočerno povrneta! Ta dar, ki ga boste dali v čast Lurški Materi božji bo tudi nekoliko pripomogel k onemu ključu, s katerim Vam bo Marija odprla vrata v nebeško kraljestvo, saj se Ona imenuje in je tudi »vrata nebeška«. Darove sprejema blagajnik: Dom. Janež, župnik. — Odbor za zidanje Lurške kapele v Studenem pri Postojni, dne 24. sušca 1908. Frančišek Simšič, predsednik. Mirko Fegič, nadučitelj, tajnik. Dom. Janež, župnik, blagajnik. Odborniki: Fr. Furlan, Fr. Ostanek, Iv. Bajec, Fr. Štrukelj, Fr. Brezec, Jož. Kobal, F. Križman, Iv. Brenčič, Iv. Jurca, Iv. Mrhar.

n **Iz Loža.** Ker se sumniči, kot bi bil jaz povzročitelj dopisa v »Domoljubu« z dne 2. aprila t. l. št. 14, izjavljam, da nimam podpisani nikake najmanjše zveze z dotičnim dopisom, kar naj blagovoli slav. uredništvo potrditi. V Ložu, dne 5. aprila 1908. Ivan Turk, posestnik in meščan. — Op. Uredništvo drage volje potrdi, da gosp. Ivan Turk ni pisal še nič za »Domoljuba«.

Iz raznih krajev.

Kahira, dne 24. marca 1908. — Cenjeni »Domoljub«, ki nam vsak teden prinašaš toliko novic — prijetnih in neprijetnih — iz naše mile slovenske domovine, sprejmi med svoje predale tudi naslednje vrstice iz dežele palm in piramid — iz starodavnega Egipta. Slovenci, sploh Slovenke, smo precej zastopani tukaj v Egiptu. Marsikatero dekletko se napoti tu sem čez Sredozemsko morje v sladki tudi, da si tukaj prisluži s svojo pridnostjo in marljivostjo toliko, da bo mogla stopiti v premožnejšo hišo za nevesto; marsikatera že omožena ženica se s solzami v očeh poslovi od svoje dece, včasih šele od par tednov starega deteta in od ljubelega moža in gre služiti »v Aleksandrijo« (tako pravijo), da s svojimi rokami reši hišo dolgov in propada. In več ali manj je prišla vsaka ali pa vsaj večina od njih, kakor jim je bila pač sreča naklonjena, do zaželjenega cilja. A ne le ženske, v zadnjem času se je začelo vabiti tudi moške Slovence, posebno mlado inteligenco, naj pride v Egipt, kjer jo čaka sijajna bodočnost. Reklo se: kar je Severna Amerika za delavce z rokami, to je Egipt za delavce z glavjo. O plači se je povedalo dvakrat, tudi trikrat več, kakor je v istini. A ni vse zlato, kar se sveti! Kdor pametno živi in je varčen, si ravno tako lahko in še lažje prihrani v Evropi, kakor v Egiptu ali pa v Ameriki. Pisec teh vrstic ni gotovo sam, ki je šel na limanice onim neresničnim podatkom!

Posebno sedaj v času denarne krize, je tukaj v Egiptu precej slabo. In nerazumljivo je, da se nobeden tukajšnjih Slovencev, katerim je baje toliko ležeče do blagostanja slovenske naselbine v Egiptu, ni ganil in razposlal po slovenskih časopisih oglasov, v katerih bi pojasnil sedanji žalostni in kritični položaj Egipta. Zakaj so to storili naši domoljubi v Ameriki? Povsod smo čitali svarične glasove: »Ne v Ameriko!« Na mestu bi bilo takrat, da bi se zaključilo našim dekletom: »Ne v Egipt, tam ni sedaj za vas kruha!« Na splošno rečeno, tukaj v Kahiri vlada sedaj beda in revščina. Človeka srce boli, ko vidi toliko zapričetih stavb in podjetij, a so sedaj brez delavcev; nekatere tovarne so zaprte. Trgovci in trgovski pomočniki — kolikor jih je še v službi — stojijo na pragu prodajalnic s prekrižanimi rokami. Po bankah in pisarnah, izjemši nekaterih, sedijo uradniki brez dela in si z igro preganjajo čas. Ni dolgo, odkar je vlada odpustila iz službe čez 35 % (reci: petintrideset odstotkov) delavcev. Vse toži in tarna. Pač pa je sodnija za civilno-pravne stvari preobložena z delom. Ne more naprej, preveč ima dela vsled konkurzov in bankrotov.

Družine, ki so imele prej po več služkini, držijo sedaj po jedno; one pa, ki so imele poprej po jedno ali dve, nimajo sedaj nobene. S kom jih plačati? Ni dela, ni zaslužka, ni denarja! Ponesrečena igra na borzi je spravila marsikaterega milijonarja v največjo stisko in potrebo. V Kahiri, o Aleksandriji mi ni znano, srečuješ na ulici inteligentne moške, ki so včeraj kakor trgovci, bankirji, uradniki itd. preširno sedeli po svojih uradih in si kopicili svoje bogastvo z ogromnimi dohodki od svojih podjetij, plač itd. in še z ogromnejšimi dobitki na borzi; a danes gledajo kakor bi te prosili za milodar. Uradnik, trgovski pomočnik i. dr. si ni v svesti, da ga jutri vsled pomanjkanja dela kar meni nič tebi nič in brez vsake poprejšnje odpovedi ne odpusti iz službe. Ne eden, na stotine takih slučajev se šteje. Dan na dan se množi število onih, ki so brez dela. Pristojni konzulati jih vsled postopanja in prosjačenja odpošiljajo v domovino. V ulici Mousky, t. j.

v ulici prodajalnic in bazarjev, kjer je navadno največji promet, da se človek ne more ogniti človeku, kočija kočiji, je sedaj vse tako klavno in leno; trgovci, zlasti pa manjši, stojijo brez vsacega opravka.

Na tisoče ameriških bogatašev, ki so druga leta prezimili po tukajšnjih hotelih in vilah in so puščali v Egiptu svoje tisočake, da ne rečem milijone, je letos vsled krize v Ameriki izostalo in z njimi seveda tudi milijoni dolarjev. Vsled tega se je tukajšnja kriza še pomnožila. — In kdor bi mislil, da ne trpi naša naselbina pod tem udarcem, bi se jako motil. Vsi več ali manj! Koliko deklet je v Kahiri brez službe! Dva dni v službi, tri dni ne! Družine ne morejo plačevati niti lastnega stanovanja, kako potem služkinje. A brez službe biti pri taki draginji pomeni: zapravljati svoj poprejšnji prihranek. In ni težko uganiti, na katero pot bi zašle take nesrečnice, ko bi ne bilo tukaj nekoliko požrtvovalnih slovenskih ženic, pri katerih dobivajo hrano in stanovanje. — Slovenska naselbina v Kahiri je bila dosedaj brez vsacega vodstva. Dosedanji duhovnik č. o. Luka Teržič se je kaj malo brigal — menda vsled svoje bolehavosti — za našo zasebno življenje. Opravljal je le svojo dolžnost v cerkvi. Kaj več upamo od novodošlega č. o. Evgena Staneta iz Ljubljane. Od tega moža upamo, da bo posnemal vzgled slovenskega kolega č. g. B. v Aleksandriji in da bo delal na to, da se v Kahiri združimo z rojaki in rojakinjami iz Aleksandrije, kar bo gotovo velik korak in procvit in dobrobit naše naselbine. Torej z združenimi močmi! — Od 22. do 29. marca so vodili novodošli č. o. Stanet duhovne vaje v slovenskem jeziku v cerkvi sv. Jožefa. V obilnem številu smo se udeleževali teh vaj. Sicer osamljeni in zapuščeni, a vendar verujoči in upajoči smo peli pri blagoslovu: »Marija, k Tebi, uboge reve — Mi zapuščeni vpijemo« itd. — Za danes dovolj, prihodnjic več!

Slovenski rojak.

Iz Csáki Gorbe na Erdeljskem. Sprejmi dragi »Domoljub«, v en kotichek svojih predalov par vrstic od nas kranjskih Hrvatjev, tako nas vsak nazivlje, ako ravno smo na Erdeljskem. Najprej pozdravljamo vse zavedne volivce S. L. S., ker ste tako mogočno pokazali pri deželnozborskih volitvah svoje prepričanje. Tudi mi kličemo živela S. L. S.! Zim smo imeli precej trdo, snega in mraza dovolj, posebno se je odlikoval mesec svečan z mrazom in snegom. Ko pa je nastopil sušec, je vreme postalo južno. 3. marca zvečer je bila pa strašna noč. Bliskalo se je nepretrgoma, treskalo, strašni vihar je podiral debele hraste in bukve, vmes smo čutili tudi močen potres in strašno bučanje. Mislili smo, da bo konec sveta. Precej drugi dan smo zvedeli, da eno uro od nas, blizu vasi Tjetiš, je pustil potres grozne posledice. Pisatelj teh vrstic sem na svoje oči videl te strašne razvaline. Okoli šest jehov rodovitega polja je popolnoma vničeno, semintje je zemlja odprta 10—15 metrov globoko. Kjer je bila poprej lepa ravna lega, se vidijo zdaj globoka brezna med razpokanimi skalami. Četr ure na okoli teh razvalin, je zemlja vsa razpokana, semintje več ali manj odprta da se ljudje bojijo s živino blizo. H koncu naj še omenim, da smo na praznik sv. Jožefa zložili za sveto mašo, ker v tej deželi ne praznujejo tega lepega praznika. A mi nismo hoteli biti omenjeni dan brez službe božje. Lepo je bilo videti, ko smo se je razun varhov vsi udeležili. Neki star mož mi je rekel: Že hodim čez petdeset zim po šumah, pa da bi nas samih Kranjcev bilo toliko v cerkvi, nisem še nikoli videl. Dragi moji sotrpini, tako bi lahko vsako nedeljo storili, ker je tako blizo naša cerkev. Izjeme so le tam, kjer ni blizo katoliške cerkve.

kve. Pozdrav vsem bravcem »Domoljubovim«, Tebi pa dragi »Domoljub, obilo naročnikov želi več fantov starotrske in sv. Vida občine, Notranjsko, vsi zvesti somišljeniki S. L. S. Anton Lavrič, delavski nadglednik, doma iz Gore pri Sodražici (Dolenjsko).

Alkohol in izseljenišvo.

II.

»Amerikanarja« je lahko od daleč spoznati med našimi domačini: zabuhel rdeč obraz, dostikrat narasel trebuh in gosposka suknja. In od blizu in daleč prihajajo znanci povpraševati, kako je v Ameriki. Amerikanar zapali cigaro, postavi se široko, pogladi brado ali trebuh, pa začne bahato pripovedovati o dobrem zaslužku, delu, o ameriškem pivu, o mesu, o salonih itd.

»Saj ti se tudi pozna«, pristavi nek znanec, »ali doma ne bo tega«. In poslušalci si slikajo v domišljiji res nekako obljubljeno deželo. Kaj je lepše našemu človeku kot »dobro jesti, dobro piti, malo delati«, a da je to res, vidijo na došlem Amerikanariju. In neka tajna želja in zvedavost vleče vse tja.

Amerikanar se ne more privaditi na prejšnjo domačo hrano — mnogo storl umišljenost in gizdavost — najbolj se mu pa toži po ameriškem pivu. Domače delo mu tudi ne gre kaj od rok; posebno hudo se mu zdi, da je v Ameriki delal po osem ur na dan, potem je bil prost kot ptica; šel je s prijatelji v »laon« in pil, dokler je hotel in kolikor je hotel; sedaj pa delaj in skrbi cel dan, dolgo v noč, pa še v nedeljo in praznik nimaš za pol litra vina; ali če vendar enkrat ostaneš v gostilni, te žena zmerja in pride po te.

In ne preteče pol leta, ko začne z glavo majati in misliti, kako bi se dalo nazaj priti. — Če je pa v takih okoliščinah, da ne more nikakor nazaj, sanja vedno o obljubljeni Ameriki in nekak čvnt nezadovolnosti ga veže na domačo grudo in rodno družino. . . . S svojim mikavnim pripovedovanjem pa jih odpravi mnogo mnogo, zlasti mlajših v »obljubljeno deželo«.

(Dalje prih.)

Narodno gospodarstvo

I. živinorejska razstava v Selcih.

To vam je lilo kakor iz škaifa 4. oktobra 1907. Same kisle in puste obraze si videl to jutro v Selcih. »Ne bo nič z razstavo,« so rekli nekateri. »Preložimo jo,« so nasvetovali drugi. Kaj smo hoteli, dežju se nismo marali udati, posebno ko je prihitela premovalna komisija in mengiška godba, ki nam je v trenutku nabrusila pete, da smo jo udrlj za njo na razstavni prostor.

Živine so prignali zadružniki in nezadružniki prav lepo število iz cele doline, vendar smelo trdim, da bi jo še enkrat toliko ob ugodnem vremenu.

Dvoje se mi zdi posebno važno pri tej razstavi. 1. pouk in 2. navdušenje.

Prvi poučni štiridnevni tečaj smo imeli v Selcih leta 1906 po zimi. Koliko so gospodarji in gospodinje pri tem po-

učnem tečaju pridobili, ve le tisti, ki je poznal razmere preje in sedaj. Da prekašajo sedaj mnogi gospodarji vzorne živinorejce na Solnograškem in Tirolskem glede snage pri živini in v hlevih, trdim po vsej pravici kot očividec. Dvakratno krmljenje so vpeljali že mnogi in vsakdo je s tem jako zadovoljen. Hleve so nekateri preuredili uprav vzorno. Prepričanje o koristi gnojnih jam je že splošno prodrlo in marsikateri gospodar je v jeseni pokazal s prstom na krasne poljske pridelke, katerim je gnojil le z gnojnico, kaj šele mrva! Napajanje telet z napajalniki napreduje očividno od dne do dne. Pravilna odreja telet nam kaže krasne uspehe.

Krona temu poučnemu tečaju pa je bila v jeseni prva živinorejska razstava čistega pingavskega plemena.

Raznovrstne napake in prednosti pri mladi in odrasli govedu nam je kazala in razlagala komisija. Kako pazno, vkljub najhujšemu nalivu, so sledili gospodarji in gospodinje nasvetom in opazkam komisije, ki je bila pri odbiri govedu za premije zelo natančna.

Kar smo slišali preje v šoli pri poučnem tečaju, to smo videli sedaj na lastne oči. Zato svetujem to-le: Kjerkoli ste imeli kmetje poučni tečaj, glejte, da priredite kmalu na to tudi živinorejsko razstavo, kajti poučni tečaj je za ušesa, razstava za oči in roko! Čim več razstav, tem večje zanimanje in napredek.

Dunajska vlada, razni deželni odbori tirolski, solnograški, koroški itd. porazdele leto za letom znatne vsote za prireditve takih razstav in pogledimo živinorejo tam in pri nas!

Omeniti moram prav pohvalno, da so prihiteli mnogi kmetje po štiri, pet, šest do sedem ur daleč na našo razstavo, na pr. Horjulci, ki so kmalu potem osnovali enako zadrugo. Nekoliko zanimanja in požrtvovalnosti je treba, pa gre. V Švico, na Pingavsko, na Dansko naš kmet ne more, lahko pa obišče domače razstave, ogleda domače vzorne hleve in knjigovodstvo. Kako lahko bi se priredila velika razstava prvo leto na Gorenjskem, drugo na Dolenjskem, tretje na Notranjskem s pomočjo države, dežele in živinorejskih združenj! Treba je le dobre volje in zavesti; kmet je stebel dežele in države!

Krč

polajkujejo, odvajanje urejajo, prebavo pospešujejo pri nas vsak čas Felier-jeve odvajalne Rabarbara kroglice s z. „Elsa-kroglice“, 6 škatlic franco 4 K. Naročnite pri E. V. Felierju v Štubici, Elsa trg 10. (Hrvatsko) **Vlado.**

Postrežba točna! Nizke cene!

Priporočam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu svojo novo **trgovino z usnjem** in vsomi čevljarskimi potrebščinami v Ljubljani sv. Petra oosta 2, nasproti cerkve frančiškanov. Izkušal bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami zadovoljim vse c. odjemalce in prosim ob. nega obiska.

2844 52—10

K. A. Kregar.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnih Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

»Vsak dan tri žlice.« Bolnik pogleda recept in vzdihne: »Ko bi bil vedel, da žlice pomagajo, spraznil bi bil že ves žličnik.«

Slabosti

telesne ali vsled bolezni, hitro zdravi

Scott-ova emulzija.

Scottova emulzija se lahko označi za čisto redilno in zdravilno sredstvo, ki ima izredno velik učinek, pa je obenem tudi izredno lahka prebavna in slastna —

Pristna je »to znamenko-ribičem« kot poročitvenim znakom za SCOTT-ov način.

Cena izvirni steklenici 1 K 50 v.
Dobi se v vseh lekarnah.

Dober odgovor. V železniškem kupuju je med drugimi popotniki sedel tudi nek duhovnik mirno v svojem kotu. Mlad liberalen gospod ga je ves čas zbadal po strani, a duhovnik ni odgovoril ničesar. Končno vpraša liberalni gospod norčuje se: »Častiti gospod, kaj pa naj storim, da zapišem svojo dušo hudiču? Treba mi je denarja?« — »Hudič je zelo pameten, gospod, on ne dá nobenega krajcarja za tako reč, ki jo lahko dobi zastonj,« odvrne duhovnik mirno.

Učenca za čevljarsko obrt

poštenih starišev sprejme takoj **Ivan Lukančič, Godečič, p. Škofjaloka.** 839 3-1

ŽITNE CENE.

Cene za 100 kg.

Ljubljana, 6. aprila.

Pšenica domača	23.—
Rž	19.—
Oves	17.—
Ajda, črna	19.—
Ajda, siva	18.50
Proso, rumeno	17.—
Proso, belo	18.—
Ječmen	16.—
Fižol, rdeč	18.—19.—
Fižol, koks	18.—
Fižol, mandalon	14.—

Iz modernega zakona. Soproga: »V meni vse vré!« — Soprog: »O, kako srečna si, jaz pa moram uživati surove cmoke.«

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 4. aprila: 41, 9, 88, 70, 89.
Dunaj, 4. aprila: 19, 43, 7, 1, 4.

Vabilo

k

občnemu zboru

Odbor za preddela gradbe železniške proge Škofjaloka - Železniki vabi najvljudneje vse častite p. n. člane odbora in vse, ki se za to gradbo zanimajo na občni zbor, ki bo na cvetno nedeljo, dne 12. aprila 1908 popoldan ob 3. uri v prostorih gostilne gosp. Thaler-ja v Železnikih.

Dnevni red:

1. Poročilo o dosedanjem delovanju.
  2. Posvetovanje in sklepanje o nadaljnjih korakih, posebno glede sestave posebnega načrta in o sredstvih.
  3. Volitev načelnikstva in sicer načelnika, namestnika in blagajnika.
  4. Eventualni predlogi.
- Glede na važnost položaja se prosi za obilo udeležbo. 833

Za odbor:

Karol vitez Strahl
t. č. namestn. načelnik.

Mesto K 18 - le K 8 - tolt

Krasna remon-tolt

Gloria-srebrna ura

na stroju s 8 močnimi lepogravir. pokrivi in avtom. pokrovi, in kumov. in. faticno doča, silico plineno jamstvo proti povzpeti, cr. prosto. Le 8 kron.

Uarna-Export-Gesellschaft
(prej Henrik Weiss)
Dunaj, XIV/3, Sechshausstrasse 5/13 716 1

826 1-1

Takoj ozdravi

elektr.-galvanski aparat izumljen od amer. prof. dr. Sanden, ki učinkuje pri spečnem žveku na naravnost žudovit način. Ozdravi protin, revmatizem, neuralgijo in učinkuje proti nervoznosti, bledici, hipohondriji, astmi, hripavosti, krču, kožnim boleznim, želodničnim boleznim, influenci, kašlju, šumenju po ušesih, glavobolu, zobobolu i. t. d. Uporaba čisto pripravna. — Cena kompletnega aparata z navodilom je 10 K. Razpošilja **M Feith Nachf., Dunaj VI, Mariahillerstraße 45.**

Kašelj

naglo umiri, razkroji slez in lajša izmeček
priestni 30 5

Karolinodolski Davidov čaj.

1 zavoj 40 vinarjev. Edins izdelovalnica: **Lekarna pri: „Češki kroni“, Praga, Karolinov dol.** Dobiva se v lekarnah ali direktno, če se pošlje 80 vin. (2 zavoja). Zaloga v Ljubljani: **Lekarna „pri zlatem orlu“, Jurčičev trg.** Pozor pred ponarejanji. Vsak zavitek ima tvrdko in podpis **A. Ferkl.**

Prodajam

barvo za surovo maslo

primerno po »postavi o živilih« brez vsacega zaostajočega okusa, z najboljšimi svojstvi.

C. F. Schubert, Gradec, Kurplatz 10-12.

občinskega sluga

občine Stari trg pri Ložu s prostim stanovanjem in leno plačo po dogovoru. Oglasti naj se pošiljajo do 26. aprila na županstvo Stari trg pri Ložu. 753 2-1

Razpisuje se služba

Premeten deček: Gospod: »Zakaj se jočeš, fantek?« — Deček: »Zgubil sem dva krajcarja, zdaj bom pa tepen.« — Gospod (da mu desetico): »Zakaj pa še jočeš?« — Deček: »Sedaj bi lahko imel dvanajst krajcarjev, če ne bi zgubil dveh.«

Naši otroci. »Kaj si pa ti dobila za Božič, Marička?« — »Kaj, punčko; jo bom pač spravila, da se bo enkrat moj otrok igral z njo.«

2980

Sirolin

Radi izbornega okusa ga tudi otroci radi uživajo.

Pri pljučnih boleznih, katarjih, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci predpišejo Sirolin „Roche“ številni profesorji in zdravniki. Sirolin izboljšuje tek ter pospešuje redilnost telesa.

Ker se ponujajo manjvredna ponarejanja, zahtevajte vedno: **Izvirni zavoj „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel in Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

„Roche“

Dobi se na zdravn. predpis v lekarnah à K 4.— steklenica.

Ilustr. brošure H. II. o boleznih vsled prehlajenja zastonj in franko.

**Najboljši češki izvori
Ceno posteljno perje!**

1 kg svaga, dobro
skuhanega K 7—,
boljšega K 8—60; 1 kg
beloga, skuhanega
K 8—60, puhastega 5 K
10 v. 1 kg prav linoga,
mešno-beloga, skuh-
anega K 8—40, K 9—
Pri naročilu 5 kg
franko.

izgotovljeno posteljo, zadostno napolnjeno, iz na-
vrtnega ali romekastega nankinga, 1 pernica 170 cm
dolga, 118 cm široka, s novim sivim trpečnim perjem
10 K, s istim puhastim sivim perjem 12 K, 14, s naj-
boljšim sivim puhastim K 16—; 1 vzglavnik 90 cm dolg,
90 cm širok K 2—80, K 3—40, K 4—; Politijsko povzetje
K 15— daje franko. 1144 10—10

Zamena dovoljena, blago se vzame franko nazaj in
vse denar za neprimerno blago.
S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

2729 10—5

Pozor! Čitaj! Pozor!

**Pakraške želodčne
kapljice.**

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo
pri boleznih v želodcu in črevih, — osobito
se priporočajo — pri zaprtju in nerednem
odvajanju — pehanju, — kongestiji — po-
manjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sred-
stvo za uzdržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno, uspeh siguren.
Cena je za 12 steklenic (1 dvanajesto-
rica) 5 K franko na vsako pošto po
povzetju ali če se pošlje denar naprej.
Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Pro-
simo, da se naroča naravnost od

**P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 65. (Slavonija).**

**Bolečine živcev in
revmatične
se
is
pomirijo
in ozdravijo z**

**CAMPHOROMENTHOL
VOSTREBAL.**

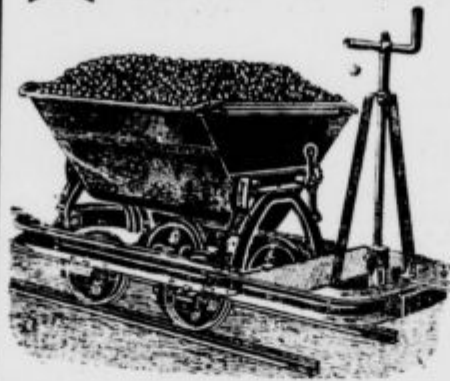
Cena stekleni 80 vin. Dobiva se v lekarnah ali direktno,
če se vpošlje K 1'80 (2 steklenici) franko pri edini izdelo-
valnici Vostřebal-ovi lekarni, Praga-Karolinin dol.
Zaloga: Lekarna H. Mardetschläger, Ljubljana, Jurčičev trg.
Pozor pred ponarejanji! 288 29 1

V južno-nemški predilnici

lep, dobro katoliški kraj, dobi delo
več rodbin.

Dobra plača, cena zdrava stanovanja so na razpo-
lago. Dobre šole v kraju. Selilni stroški se dajo
predumeno in vračujo po dogovoru. Prijave z
navedbo za delo sposobnih oseb pod šifro „S. J.
2650“ na Rudolf Mosse, Augsburg, Ba-
varsko. 779 3—1

Tovarna za poljske In Industr. železnice
M. Kris & Co.

Tovarna za železniški material
in normalnotirne stične železnice.

Dunaj I. Biberstrasse 9
Praga, Lvov, Brno, Budapešta.

827

Skozi 14 let preizkušeno 168

klajno vapno

dobite najceneje pri

Mihael Barthel & Co. Dunaj X/3.

Zopet lepa prilika.

Gostilna z vrtom se odda v najem
od 1. maja naprej pri veliki cesti blizu farne cerkve
Šmarje in blizu kolodvoru Šmarje-Sap. Več se izve
pri Ivanu Zajec, Šmarje-Sap. 835

Pozor! Pozor!

Pravi rumeni čebelni vosek

se kupi v vsakej meri. Ponudbe z vzorcem
je poslati na tvrdko. **C. F. Schubert,**
Gradeo, Murplatz 10-12. 681 5-1

**Nove velikocvetne
begonije**

3 letne čebuljice, 20 krasnih
vrst, enost. in polne, cveti do
20 cm premera, težko ločljive
od vrtic in kamelij, v 7 glav-
nih barvah po 10—60 vin. —
Gloksinije 16 barv à 30 v.
Prozimni grmiči 50 bo-
gato cvetočih vrst à 20 vin. Iglasto drevje 10
vrst K 2'50. Nove teje vzpenjajoče vrtnece 3letne
à 60 vin. Višnjeve gladiole, vzpenj. rastline,
bele in rumene kale, kane, georgine, pelar-
gonije, lilije, arum itd. 20—30 vin. Vse za-
nesljivo cvetoče za sobo in vrt. — Zahtevajte bogato
ilustr. cenik in navodilo brezplačno. 601 5—4

JOSIP SUZA, Potenstein, Češko.

Kje je lisca?

Krepkéga dečka

nad 14 let starega, ki ima veselje do pekavke
obrti in je poštenih starišev, se sprejme takoj pod
zelo ugodnimi pogoji v uk v pekariji **Lovro Suš-
nik v Škofji Loki.** 802 3—1

**Ohranitev zdravega
želodca**

tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v
uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadle-
nega sapnja. Preizkušeno iz izbranih najbolj-
ših in uspešnih sdravilnih soli skrbno na-
pravljeno, tek sbujajoče in prebavljanje po-
spesajoče in lahko odvajajoče domače sdrav-
vilo, ki ublaži in odstrani znane posledice ne-
smernosti, slabih diete, prehlajenja, in sopnega
sapnja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne
tvoritive kislina ter krče je dr. **Rosa Balsam za
želodce** in lekarna **B. FRAGNERJA v PRAGI.**

SVARILLO

Vsi deli embalaže imajo
postavno deponovano var-
stveno znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI
s. in br. črvenega čebuljice

„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogor Nerudove ul. 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Cena steklenice 2 K, pol steklenice 1 K.
Prvi vpošiljavi K 1'80 se pošlje mah steklenice in za
K 2'50 volne steklenice, za K 4'70 3 volnih steklenic, za
K 8—4 volne steklenice, za K 12— 14 velikih steklenic
poštne št. in vse pošlje avstro-ogrsko mornarstvo.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani
se dobijo pri št. izdajih: G. Piccoli, U. pl. Trn-
kovec, H. Mardetschläger, J. Mayr. 2173

Ribarsko orodje

na debelo in na drobno izdeluje in pošilja
najceneje prva avstrijska tovarna za ribarsko
orodje **Karl Leitner, Waidhofen**
a./d. Ybbs. Zaloga angl. in ameriških izdel-
kov. Ceniki zastoj. 728 5—1

Pozor, kmetje in fantje! V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, časoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranitev prhljaja (luskin) na glavi, to je **Kapilol št. 1.** Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 90 v-2 lončica 5 K. Prosim, da se na roči samo od mene. Naslov je: **P. Juršič, lekarnar v Pakracu št. 65, Slavonija.** Denar se pošlje naprej ali s pošiljnim povzetjem 2729 10-1

Kdor hoče dobro domačo pijačo

narediti, dobi se najboljše in najcenejše pri
Franco Humljak 782 2-1
Gradeo, Auenbruggergasse Nr. 26.

Priložnostni nakup!

Namesto . . . . . gld. 10.-
samo . . . . . " 1-75

30.000 komadov prodanih stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo 36 urna anker-remontirna žepna ura, prima kolese z lepim glaviz. okrovjem s sek. kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico z obeskom, natančno idoča za samo 1 gld. 75 kr. 076

Dalje ponujam pozlačeno, 36 urno. (veleprima švicarsko kolese) remont. uro zelo pozlačeno verižico za samo 2 50 gld. Za vsako uro triletno pismeno jamstvo. — Po povzetju pošilja

Izvoz ur KOHANE Krakov št. 48.

Za neugajajoče denar nazaj. Mnogi so naročili po dvakrat.

Ruppert

Olomuc — (23) — Morava

pošilja svetovnoznani pristni

olomuški kvargel

izborni domači sirčki),

Ponudi v najboljši kakovosti od Olomuca (povzetje). — Št. II. 80 v., št. III. K 1'04. št. IV. K 1'20, št. V. K 1'60 kopa (60 kosov). Zabožek za poskušnjo polnih 5 kg franko na vsako pošto avstro-ogrsko K 4'30. Vsak poskus zagotovi zveste odjemalce. 837

Hlapec h konjem

se sprejme na graščini Srebrniče pri Novem mestu. Isti mora biti okoli 30 let star, ter vesten in priden. Plača 20 kron na mesec. Natančneje pri graščakinji gosp. **Karolini Witschi, Srebrniče pri Rudolfovem.** (Dolenjsko.) 784 3-1

Dobrodoča samoprodaja

najstarejšega, v vseh kulturnih državah patentiranega in nad 20000 izvodih razširjenega po svoji **zmožnosti absolutno nedosežnega**

razpraševalnega aparata „Atom“

(češki izdelek)

za ročni in električni obrat se odda še za nekaj dežel solventnim tvrdkam. — Šef tvrdke **Rihard Basch iz Prage** se mudi v bližnjih dneh v **Ljubljani v hotelu „Union“**, kamor naj se pošiljajo morebitna vprašanja, 834

Ravno došlo za praznike! 830 1

Svilnate in polsvilnate rute

najnovejše vrste v veliki izbiri na debelo in na drobno po ugodni ceni se dobe v gvančni trgovini pri

R. Miklauc, Ljubljana

Stritarjeve (Spitalске) ulice št. 5.

„Pri Skofu“ v Ljubljani

Pogačarjev trg (sadni trg) v veliki mestni hiši. 837

Mizarskega učenca

15-16 let starega, sprejme takoj **Filip Lazar, mizar, Jesenice, Gorenjsko.** 824 3-1

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoška prekomorska družba. Odputuje se iz **Ljubljane vsak torek.** **Vozne liste in pojasnila daje samo**

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna **Ljubljana, Dunajska cesta št. 18,** nasproti znane gostilne pri „Figovcu“. 1878 26 9

20.000 metrov

ostankov

10-20 m dolgih, najtinejših, popolno brez napake, obeljeni, primerni za najtinejšo telesno ali posteljno perilo

Rumburška tkanina	po 24 krajc. meter
Ceŕn za domačo obleko, bluze, predpasnike, otroške obleke, izborna kakovost, lepi nežni vzorci	18 ¹ / ₂
Tennis-flanela za turist. srajce in damske bluze, krasni vzorci	18 ¹ / ₂
Oksford za srajce, pisani vzorci, perilino	17 ¹ / ₂
Kanavas za posteljne prevleke, zjarnč. perilino, gosta kakovost, živahne barve. 80 cm širok	24
120	35
Rjuhe brez šiva, 3 m dolge, 150 cm široke	90
Kuhinjske brisače, šahov vzorec	18
Brisače za posodo, rdeče karirane	10

oddaja po povzetju **EMIL FUCHS, Nachod I.** tkalnica za platno
Najmanj se pošilja 5 kg za poskušnjo — ca 45 metrov. Neugajajoče se vzame radevolje nazaj; vzorci se prilože le zavoj za poskušnjo. 835 1

Vprašajte svojega zdravnika nli

LOVA-CRIN-

voda za lase edino gotovo učinkujoče sredstvo pri pleši, izpadanju las, luskinah? **LOVA-CRIN** povzroči polno svitilo brado ter lase. Dobiva se v steklenicah po K 5.-, 3 steklenice K 12.-, 6 steklenic K 20.- v mnogih drogerijah, parfumerijah in lekarnah monarhijske ali naravnost pri 670 2-1

M. Feith nasi, DUNAJSKA VII. Richtergasse Nr. 9.

V kuhinji in sobi

se čisti les in kamen, najtinejše in najnavadnejše tkanine, kakor tudi vse, kar se sploh pere ali umiva, najboljše s

Schicht-ovim milom

Njega čistota je zajamčena s 25.000 K.

Ako kašljate,

če ste hripavi, zaslezeni ali nahančni, ako teško dihat in se ponoči potite, je potrebno v Vašo korist, da rabite zaupanja vredno sredstvo. Kot tako se hvali **Malápi-jev lipov medeni sirup** (Rp.: Syr. thillae 300 gr). Njegov učinek pri kašlju, hripavosti, zaslezenju, teški sapi, katarih, pomanjkanju teka, nočnem potenju itd. se splošno priznava. Vzročna steklenica 3 K, velika steklenica 5 K, 3 steklenice franko 15 K po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: **Lekarna pri „apostolu“, Budimpešta, Josefaring 84/48** 2694 20-15

Lira-kolesa

Najboljše kolo sveta! **Nedovžno gleda kakovost in izpeljavo.** Izbir. material, lično delo, silno lahka vožnja so snaki **znamke Lira.** Jamstvo 3 leta. Nisko ceno. **Carine prosto** od avstr. razpoliti. Zahtevite kot hravec tega lista nastoj najnov. cenik. Zastopniki se iščejo. **Rihard Ladewig** 16 Prenzlau Postfach 268

